

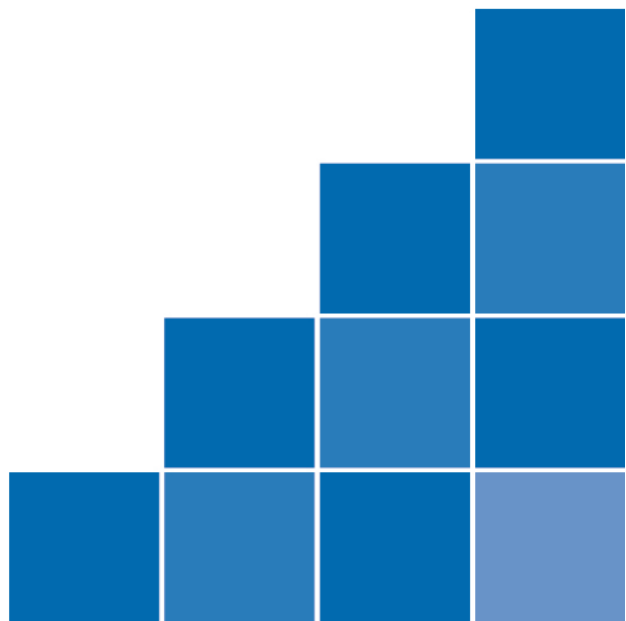
Vsv en perspectief op werk

Regio Rivierenland

Annet Jager
Mariska Roelofs
Ton Eimers

m.m.v.
Ake Eimers
Pieter Aalders

Nijmegen, 26 juni 2020

Projectnummer: 2019983

© 2022 KBA Nijmegen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van KBA Nijmegen.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Achtergrond	1
1.2	Onderzoeksvragen	1
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Leeswijzer	2
2	Beschrijving van de onderzoeksgroep	3
2.1	Selectie van de doelgroep	3
2.2	Focusgroep vsv'ers: geen stabiel werk en geen of laag inkomen	6
3	Verdiepende analyse: dossieronderzoek	9
3.1	Achtergrond en persoonlijke situatie	9
3.2	Typering werkpatronen	11
3.3	Schoolloopbaan en schoolprestaties	11
3.4	Problematiek en stoornissen	12
3.5	Probleemprofielen	14
3.6	Indicaties voor toeleiding terug naar onderwijs	18
4	Naar school of werk: typerende indicatoren	21
4.1	Eerste jaar vsv'er	21
4.2	Langer dan 1 jaar vsv'er, geen werk	22
4.3	Langer dan 1 jaar vsv'er, geen stabiel werk	23
4.4	Langer dan 1 jaar vsv'er, stabiel werk, maar laag inkomen.	24
5	Conclusies en aanbevelingen	27
	Bijlage 1 – Kenmerken vsv'ers met stabiel werk en gemiddeld maandinkomen minimaal bijstandsniveau	30
	Bijlage 2 – Kenmerken gehele focusgroep vsv'ers	30
	Bijlage 3 – Kenmerken hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers	31
	Bijlage 4 – Overzichten hoofdstuk 3	32
	Bijlage 5 – Beslismodel bepaling problematiek	33
	Bijlage 6 – Overzichten hoofdstuk 4	37

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Staatssecretaris Tamara van Ark (SZW) heeft met haar partners de arbeidsmarktregio's opgeroepen om in actie te komen om een extra impuls te geven aan arbeidstoeleiding van mensen die kunnen en willen werken, maar niet zelfstandig de weg naar werk kunnen vinden. De aanpak in het regionaal actieplan heeft het karakter van een doe-agenda voor de korte termijn. Uitgangspunt is dat een betere samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven voor beide partijen een meerwaarde geeft en dat een heldere taak- en risicoverdeling zorgt voor goede matches.

Binnen regio Rivierenland zijn in het kader van dit plan 17 projecten opgestart om zo veel mogelijk mensen 'werkfit' te maken en openstaande vacatures binnen de regio te vullen. Het RMC, regio Rivierenland, is verantwoordelijk voor één van deze projecten en heeft als doel 70 jongeren binnen de groep van circa 1850 voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) richting werk te begeleiden.

Om de juiste aanpak te organiseren voor de (oude) vsv'ers heeft KBA Nijmegen in opdracht van het RMC een onderzoek uitgevoerd naar verschillende kenmerken van deze groep. Dit onderzoek moet meer inzicht geven in de groep jongeren die 'werkfit' gemaakt kan worden en al dan niet met de juiste ondersteuning aan het werk kan in het kader van Perspectief op Werk.

1.2 Onderzoeksvragen

In het onderzoek stonden de volgende onderzoeksvragen centraal:

1. Wat is de persoonlijke situatie van de circa 1850 vsv'ers uit de RMC-regio Rivierenland?
Hierbij moet gedacht worden aan persoonlijke kenmerken (leeftijd, huishoudenssamenstelling, opleidingsniveau/schoolverleden, arbeidssituatie, inkomen, uitkering etc.) en aan meer kwalitatieve kenmerken ('het verhaal' achter de problematiek en hoe men de huidige situatie ervaart).
2. Welke problematiek en belemmeringen zijn zichtbaar bij de betreffende vsv'ers?
Hierbij moet gedacht worden aan problemen in de thuissituatie, lichamelijke problemen, gedragsproblematiek, stoornissen, verslaving, financiële problemen, etc.
3. Welke vsv'ers hebben (stabiel) werk?
4. Voor welke vsv'ers zonder (stabiel) werk is terugleiding naar onderwijs de passende oplossing en voor welke vsv'ers is toeleiding naar werk de passende oplossing?
5. Hoe 'werkfit' zijn de vsv'ers zonder (stabiel) werk, waarbij toeleiding naar werk de passende oplossing is?
6. Op welke wijze kunnen de vsv'ers zonder (stabiel) werk, waarbij toeleiding naar werk de passende oplossing is, het beste naar (passend, duurzaam) werk begeleid worden?
En hoe kunnen zij 'werkfit' gemaakt worden? Ofwel:
 - Welke route naar werk is het meest geschikt (bijv. praktijkleren)?
 - Onder welke voorwaarden kan de route naar werk worden ingezet (zoals kinderopvang, gezondheid, inkomensbehoefte, etc.)?

1.3 Onderzoeksopzet

Het onderzoek is kwantitatief en kwalitatief van aard en bestaat uit de volgende onderdelen:

- I. Een analyse van de doelgroep op hoofdkenmerken.
- II. Een verdiepende dossieranalyse.
- III. Aandachtspunten in begeleiding en vervolgtrajecten voor de jongeren.

I. Analyse van de onderzoeksgroep op hoofdkenmerken

Kwantitatieve analyse

Ten behoeve van de kwantitatieve data-analyse zijn allereerst gegevens over de betreffende groep vsv'ers bij RMC/gemeente (18-23 jaar) verzameld en gekoppeld. Hierbij is gebruikgemaakt bestanden van DUO, zogenaamde C-levering (statusdatum 28-01-2020) en het Inlichtingenbureau (12 maandbestanden voor de periode november 2018 t/m oktober 2019).

In overleg met de opdrachtgever is vervolgens een indeling gemaakt van vsv'ers die stabiel werk hebben of geen - stabiel - werk of inkomen hebben. Deze laatste groep is vervolgens op hoofdlijnen beschreven en nader onderzocht door middel van de verdiepende dossieranalyse.

II Verdiepende analyse

Dossieranalyse

In de tweede fase van het onderzoek heeft een dossieronderzoek bij een selectie van RMC-dossiers van de betreffende groep vsv'ers plaats gevonden. De steekproef van het dossieronderzoek is in overleg met de opdrachtgever gemaakt. In totaal zijn 131 dossiers onderzocht.

Analyse en typologie

Op basis van de kwantitatieve analyse en dossieranalyse zijn de vsv'ers nader getypeerd naar: persoonlijke situatie, opleidingsachtergrond, en problematiek en belemmeringen.

III Aandachtspunten in begeleiding en vervolgtrajecten voor de jongeren

Op basis van de uitkomsten van de kwantitatieve analyse en de dossieranalyse worden aandachtspunten geformuleerd waar het gaat om begeleiding en vervolgtrajecten voor de jongeren in de terugleiding naar onderwijs of naar werk.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de onderzoeksgroep. In hoofdstuk 3 wordt op basis van het dossieronderzoek een typering van de gehele focusgroep – de vsv'ers zonder stabiel werk - beschreven. Deze typering gaat in op achtergrond en persoonlijke situatie, schoolloopbaan en schoolprestaties, problematiek en stoornissen. Hoofdstuk 4 beschrijft kenmerken van de verschillende hoofdcategorieën van de focusgroep. Daarmee worden indicaties en aandachtspunten geven voor trajecten en begeleiding van vsv'ers terug naar school, naar werk of andere mogelijkheden. De rapportage wordt in hoofdstuk 5 afgesloten met conclusies en aanbevelingen.

2 Beschrijving van de onderzoeksgroep

2.1 Selectie van de doelgroep

Het onderzoek richt zich op een groep van circa 1850 oud-vsv'ers (peildatum januari 2020). Om meer zicht te krijgen op de doelgroep zijn gegevens over de vsv'ers van RMC Rivierenland (18-23 jaar) verzameld. Het betreft gegevens uit de zogenaamde C-levering van DUO en gegevens van het Inlichtingenbureau. Deze zijn gekoppeld ten behoeve van kwantitatieve analyse. De onderwijspositie van de jongeren in de regio op 1 oktober 2019 en de arbeidssituatie van de vsv'ers in de maanden november 2018 t/m oktober 2019 zijn bepaald. In totaal zijn van 1804 jongeren zowel hun positie op 1 oktober 2019 als hun arbeidssituatie bekend.

Overzicht 2.1 – Vsv'ers regio Rivierenland: positie op 1 oktober 2019

Positie 1 oktober 2019	N	%
praktijkonderwijs	1	0,1%
vmbo 1-2	7	0,4%
vwo	2	0,1%
vavo vmbo-tl	3	0,2%
vavo havo/vwo	33	1,8%
mbo bol-1	12	0,7%
mbo bol-2	41	2,3%
mbo bol-3	20	1,1%
mbo bol-4	86	4,8%
mbo bbl-1	7	0,4%
mbo bbl-2	42	2,3%
mbo bbl-3	34	1,9%
mbo bbl-4	16	0,9%
mbo-1 leerweg onbekend	2	0,1%
mbo-2 leerweg onbekend	4	0,2%
onbekostigd: mbo derde leerweg (ovo)	10	0,6%
hoger onderwijs (met en zonder SK)	29	1,6%
niet in opleiding met SK	49	2,7%
vsv	1129	62,6%
vsv: vso-uitstroomprofiel arbeidsmarkt	100	5,5%
vsv: vso-uitstroomprofiel dagbesteding	116	6,4%
Vsv: 1 oktober 2018 in het VSO ¹	7	0,4%
Vsv: 1 oktober 2018 in het PRO ²	37	2,1%
vrijstelling op peilmoment	2	0,1%
onbekend	15	0,8%
Totaal	1804	100,0%

Bron: DUO

1 Een jaar eerder: peilmoment 1 oktober 2018.

2 Een jaar eerder: peilmoment 1 oktober 2018.

Het gearceerde deel van overzicht 2.1 laat zien dat 1406 jongeren op peildatum 1 oktober 2019 vsv'er zijn. In overzicht 2.2 is de arbeids- en inkomenssituatie van deze jongeren beschreven. ³

Overzicht 2.2 – Vsv'ers regio Rivierenland: arbeidssituatie november 2018 t/m oktober 2019 en gemiddeld maandinkomen^{4,5}

Stabiel werk/inkomen	Arbeids- en inkomenssituatie november 2018 t/m oktober 2019 *	Aantal	%	Aantal	%
Geen werk/ geen inkomen	Geen enkele maand dienstverband of uitkering, geen inkomen	187	13%	187	20%
Geen werk/ (zeer) laag inkomen	Geen dienstverband, zeer laag (of geen) inkomen uit uitkering	22	2%	22	2%
	Geen dienstverband, laag inkomen uit uitkering	116	8%	116	12%
Geen stabiel werk/ (zeer) laag inkomen	Minder dan 7 maanden dienstverband, zeer laag (of geen) inkomen	114	8%	114	12%
	Minder dan 7 maanden dienstverband, laag inkomen	162	12%	162	17%
Geen stabiel werk/ inkomen min. bijstandsniveau	Minder dan 7 maanden dienstverband, minimaal bijstandsniveau	74	5%	74	8%
Stabiel werk/ (zeer) laag inkomen	Minimaal 7 maanden dienstverband, zeer laag (of geen) inkomen	21	1%	21	2%
	Minimaal 7 maanden dienstverband, laag inkomen	255	18%	255	27%
Stabiel werk/ inkomen min. bijstandsniveau	Minimaal 7 maanden dienstverband, minimaal bijstandsniveau	414	29%		
Geen werk/uitkering min. bijstandsniveau	Geen dienstverband, minimaal bijstandsniveau uit uitkering	42	3%		
Totaal		1406	100%	921	100%

* Gemiddeld maand inkomen: Zeer laag < €253, laag €253 - €1025, minimaal bijstandsniveau €1025

Bron: Inlichtingenbureau

Vsv'ers met stabiel werk en inkomen op minimaal bijstandsniveau

Uit de analyse naar arbeidssituatie blijkt dat 414 vsv'ers - 29 procent - over een jaar gemeten - stabiel werk heeft; d.w.z. minimaal 7 maanden werk met een gemiddeld inkomen van minimaal bijstandsniveau. Een beschrijving op hoofdlijnen van deze groep vsv'ers met stabiel werk is in tabelvorm opgenomen in de bijlage (zie overzicht B2.1). Opvallend is dat meisjes in deze groep ondervertegenwoordigd zijn (19%). Het betreft vooral jongeren die langer dan een jaar vsv'er zijn (92%). Meer dan een kwart heeft geen vo-diploma behaald. Deze groep wordt in verdere selectie van het dossieronderzoek niet meegenomen aangezien de focus van de doelstelling van het project van RMC Rivierenland ligt bij de groep vsv'ers zonder werk en zonder stabiel werk.

3 Hiervoor heeft KBA Nijmegen een systematiek ontwikkeld.

4 Bijstandsuitkering inclusief vakantie-uitkering per maand bedraagt per 1 januari 2019 voor alleenstaanden van 21 jaar en ouder 1.025,55 euro en voor alleenstaanden van 18, 19 of 20 jaar € 253,17 euro.

5 Vsv'ers kunnen naast het inkomen uit dienstverband ook inkomen uit een uitkering ontvangen.

Vsv'ers met een uitkering op minimaal bijstandsniveau

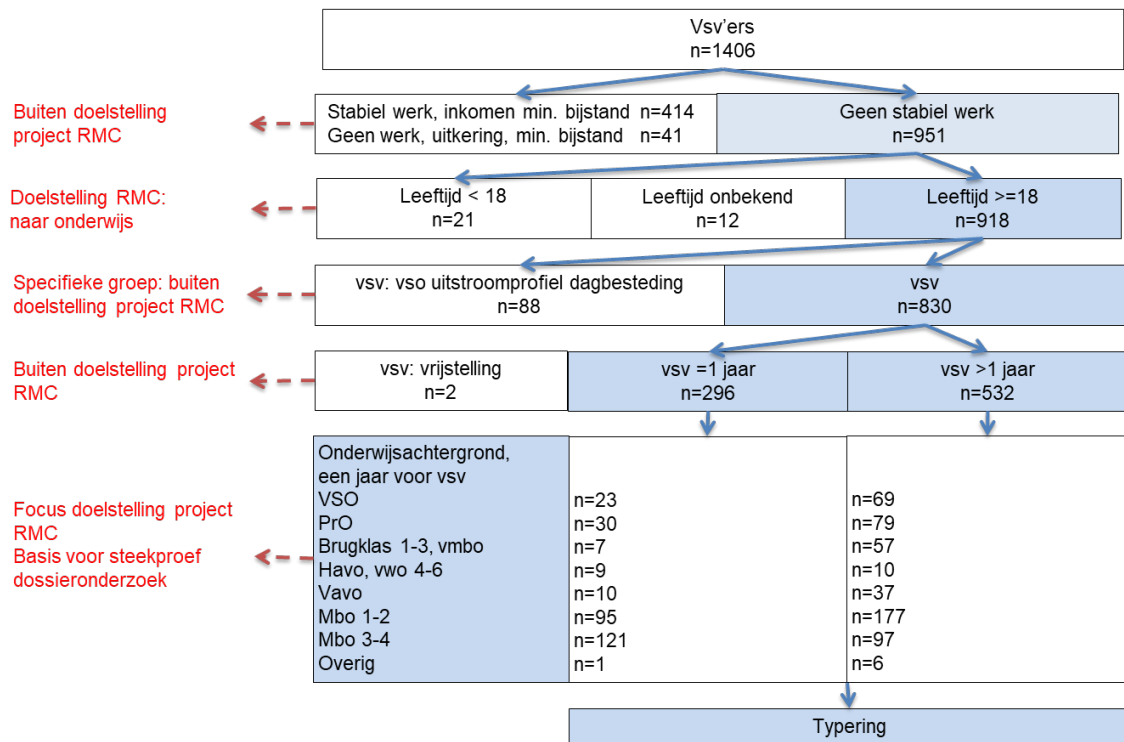
In overleg met de opdrachtgever is tevens besloten om de vsv'ers met een stabiel inkomen uit een uitkering (3%) om vergelijkbare reden niet in de verdere analyses mee te nemen. Het betreft vooral jongeren met een onderwijsachtergrond in het VSO (n=25) en jongeren die langer dan een jaar vsv'er zijn (n=39). Jongeren met een uitkering zijn in beeld bij de gemeente. Daar ligt een taakstelling de jongeren uit een uitkering te begeleiden naar onderwijs of (beschut) werk.

Specifieke groepen vsv'er zonder stabiel werk

Hierdoor blijft een groep van 951 vsv'ers over die geen stabiel werk heeft, zoals beschreven in het gearceerde deel van overzicht 2.2. Van deze groep:

- is een zeer gering deel van de jongeren *jonger dan 18 jaar* (n=21), voor hen is een toeleiding door het RMC terug naar onderwijs voorliggend.
- heeft een deel van de jongeren van 18 jaar en ouder een achtergrond in het *vso met uitstroomprofiel dagbesteding* (n=88). Deze jongeren hebben specifieke begeleiding nodig richting werk en dagbesteding. Zij vallen buiten de scope van de doelstelling van het huidige project van het RMC.
- hebben 2 vsv'ers op 1 oktober 2019 *vrijstelling van onderwijs*. Zij vallen buiten de scope van de doelstelling van het huidige project van het RMC.

Schema 2.1 – Beslisboom

2.2 Focusgroep vsv'ers: geen stabiel werk en geen of laag inkomen

Daarmee is de focus van de doelstelling van het project van het RMC en het onderzoek nader bepaald: vsv'ers die geen stabiel werk hebben en geen of een (zeer) laag inkomen hebben. In het vervolg wordt dit de *focusgroep vsv'ers* genoemd.

Van deze groep van 828 vsv'ers - ouder dan 18 jaar - is 36 procent op de peildatum van 1 oktober 2019 voor het eerst vsv'er, 64 procent is dat al langer dan een jaar. De totale focusgroep wordt opgesplitst in vier hoofdcategorieën: een categorie bestaat uit alle jongeren die op 1 oktober voor het eerste jaar vsv'er waren; de andere drie categorieën omvatten oud-vsv'ers, uitgesplitst naar hun werksituatie (zie overzicht 2.3):

- Eerstejaars vsv'ers (aantal 296)
- Langer dan 1 jaar vsv'er, geen werk (aantal 160)
- Langer dan 1 jaar vsv'er, geen stabiel werk (aantal 134)
- Langer dan 1 jaar vsv'er, stabiel werk, maar laag inkomen (aantal 238)

Overzicht 2.3 – Focusgroep van vsv'ers: arbeidssituatie november 2018 t/m oktober 2019, naar duur vsv

Arbeidssituatie	Gemiddeld maand inkomen	Duur vsv					
		vsv 1 jaar		vsv > 1 jaar		Totaal	
Geen werk	Geen - (zeer) laag	69	23%	160	30%	229	28%
Geen stabiel werk, <7 maanden dienstverband	(Zeer) laag	151	51%	108	20%	259	31%
	Min. bijstandsniveau	48	16%	26	5%	74	9%
Stabiel werk, min. 7 maanden dienstverband	(Zeer) laag	28	9%	238	45%	266	32%
Totaal		296	100%	532	100%	828	100%

* Gemiddeld maand inkomen: Zeer laag < €253, laag €253 - €1025, minimaal bijstandsniveau €1025

Bron: Inlichtingenbureau, DUO.

De gehele focusgroep vsv'ers (zie overzicht B2.2 in de bijlage):

- Bestaat verhoudingsgewijs uit meer jongens (61%) dan meisjes (39%).
- De jongeren zijn redelijk gelijkmatig verdeeld over de leeftijden 18 tot en met 21 jaar. 12 procent is 22 jaar.
- Ruim een derde (36%) is in 2019 voor het eerste jaar vsv'er. Een kwart is dat voor het tweede jaar, 18 procent voor het derde jaar. Een vijfde is meer dan drie jaren vsv'er.
- Het merendeel van de jongeren heeft in het jaar voorafgaand aan het voortijdig schoolverlaten een mbo-opleiding gevolgd. Een derde op niveau 1 of 2, een kwart op niveau 3 of 4. Daarnaast volgde 13 procent een opleiding in het Praktijkonderwijs en 11 procent in het vso⁶.

⁶ Uitgezonderd de jongeren in het vso met uitstroombestemming dagbesteding.

De vier hoofdcategorieën binnen de focusgroep kunnen als volgt worden getypeerd:

Eerstejaars vsv'ers

Bij deze categorie:

- Gaat het om meer dan een derde van de focusgroep vsv'er (n=296).
- Heeft 77% wel enige vorm van werk en 23% heeft (nog) geen werk.
- In deze groep zijn vooral de jongere vsv'ers te vinden. De helft van de groep is 18 jaar oud.
- Heeft het grootste deel van de jongeren een onderwijsachtergrond in het mbo (73%)

Langer dan 1 jaar vsv'er, geen werk

Bij deze categorie:

- Betreft het circa een vijfde van de focusgroep vsv'ers (n=160).
- Zijn vooral de oudere vsv'ers te vinden; circa driekwart is 20 jaar of ouder.
- Jongeren met een onderwijsachtergrond in het vso zijn oververtegenwoordigd (20%).
- Een derde is voor het tweede jaar vsv'er en 38 procent is vier jaar of langer vsv'er.

Langer dan 1 jaar vsv'er, geen stabiel werk

Bij deze categorie:

- Betreft het 16 procent van de focusgroep vsv'ers (n=134). Zij hebben minder dan 7 maanden werk waarbij zij ofwel een (zeer) laag inkomen hebben (n=108), ofwel een gemiddeld inkomen op minimaal bijstandsniveau verdienen (n=26).
- Zijn mannen oververtegenwoordigd (78%).
- Zijn vooral de oudere vsv'ers te vinden; 79 procent is 20 jaar of ouder.
- Heeft een groot deel van de jongeren de mbo-opleiding op niveau 1 of 2 niet afgemaakt (41%). Verhoudingsgewijs zijn er in deze groep minder personen met een onderwijsachtergrond in het mbo op niveau 3 of 4 (10%).
- Een derde is voor het tweede jaar vsv'er en een derde is vier jaar of langer vsv'er.

Langer dan 1 jaar vsv'er, stabiel werk, maar laag inkomen.

Bij deze categorie:

- Gaat het om jongeren die wel werk hebben, maar daarmee (te) weinig verdienen. Zij verdienen minder dan het bijstandsniveau (29%).
- Zijn evenveel jongens als meisjes te vinden (50%).
- Is het grootste deel 19 jaar ouder (97%).
- Is bijna de helft van de jongeren voor het tweede jaar vsv'er. Een kwart is vier jaar of langer vsv'er.

Bij een selectie van de totale focusgroep vsv'ers is dossieronderzoek uitgevoerd. Het doel is om meer inzicht te krijgen in de achtergronden en situatie van de vsv'ers. In hoofdstuk 3 worden de uitkomsten van het dossieronderzoek voor de gehele focusgroep vsv'ers beschreven (op basis van een representatieve steekproef). In hoofdstuk 4 komen de vier onderscheiden hoofdcategorieën in de focusgroep aan bod en worden deze categorieën beschreven aan de hand van het dossieronderzoek.

3 Verdiepende analyse: dossieronderzoek

In de tweede fase van het onderzoek heeft een dossieronderzoek bij een selectie van RMC-dossiers van de *focusgroep vsv'ers* plaats gevonden. De steekproef van het dossieronderzoek is conform de gepresenteerde beslisboom uit hoofdstuk 2 en in overleg met de opdrachtgever gemaakt. Daarbij is getracht zoveel mogelijk een evenredige verhouding naar onderwijsachtergrond van de vsv'ers aan te houden.⁷

In totaal zijn 131 dossiers onderzocht. Overzicht 3.1 beschrijft de verdeling naar onderwijsachtergrond. Doordat de dossiers van de jongeren met een onderwijsachtergrond in het praktijkonderwijs en vso minder goed onderzocht konden worden, zijn deze groepen minder goed vertegenwoordigd in het dossieronderzoek. Overzicht B3.1 in de bijlage beschrijft de verdeling naar de onderscheiden hoofdcategorieën van de focusgroep vsv'ers. Er is een evenwichtige verdeling van de categorieën in het dossieronderzoek in vergelijking met de populatie.

Overzicht 3.1 – Beschrijving populatie en steekproef dossieronderzoek naar onderwijsachtergrond

Onderwijsachtergrond	Populatie		Dossieronderzoek		Verhouding steekproef/populatie
	N	%	N	%	
Vso	92	11%	9	7%	10%
Praktijkonderwijs	109	13%	3	2%	3%
vmbo, havo, vwo, vavo	130	16%	25	19%	19%
Mbo 1-2	272	33%	54	41%	20%
Mbo 3-4	218	26%	40	31%	19%
Totaal	821	100%	131	100%	16%

Bron: DUO, Dossieronderzoek

In dit hoofdstuk wordt op basis van het dossieronderzoek een beschrijving van de focusgroep vsv'ers gemaakt. Hierbij wordt ingegaan op achtergrond en persoonlijke situatie, schoolloopbaan en schoolprestaties, problematiek en stoornissen. In hoofdstuk 4 wordt een beschrijving van de onderliggende hoofdcategorieën gemaakt.

3.1 Achtergrond en persoonlijke situatie

In het vorige hoofdstuk kwam reeds aan de orde dat de groep vsv'ers verhoudingsgewijs uit meer jongens dan meisjes bestaat. Dat blijkt logischerwijs ook uit het dossieronderzoek: 61 procent van de vsv'ers is van het mannelijk geslacht en 39 procent van het vrouwelijk geslacht.

⁷ Vsv'ers met een 'overige' onderwijsachtergrond zijn niet in de steekproef van het dossieronderzoek opgenomen, aangezien het een zeer gering aantal vsv'ers (n=7) betreft.

De 'jongere' vsv'ers van 18 en 19 jaar oud zijn in het dossieronderzoek relatief gezien ondervertegenwoordigd.

Bijna driekwart van de vsv'ers woont nog thuis, bij (pleeg)ouder(s). Een klein aantal vsv'ers woont begeleid (bijvoorbeeld in een leefgroep, woongroep), zelfstandig (op zichzelf) of samen. Van de vsv'ers met een 'andere' woonsituatie hebben de meesten geen vaste woonplek.

Van de jongeren die nog thuis wonen én waarvan de gezinssituatie bekend is, blijkt ruim de helft (56 procent) afkomstig te zijn uit een volledig gezin. Een derde van de jongeren woont in een gezin met een alleenstaande ouder, doordat de ouders gescheiden zijn.

Overzicht 3.2 geeft een overzicht van de achtergrond en persoonlijke situatie.

Overzicht 3.2 – Geslacht, woonsituatie en gezinssituatie vsv'ers dossieronderzoek

Kenmerken		Aantal	%
Geslacht	Man	80	61%
	Vrouw	51	39%
Leeftijd	18	15	11%
	19	16	12%
	20	40	31%
	21	38	29%
	22	22	17%
Woonsituatie	bij (pleeg)ouder(s), woont thuis	96	73%
	bij ander(e) familielid/-leden	0	0%
	zelfstandig, alleen (op zichzelf)	4	3%
	samenwonend	3	2%
	dak- en thuisloos	0	0%
	begeleid wonend (bv. leefgroep, woongroep)	5	4%
	zorginstelling	0	0%
	AZC (asielzoekerscentrum)	0	0%
	anders	5	4%
	niet bekend uit dossier	18	14%
Gezinssituatie	volledig gezin	37	28%
	één-ouder-gezin/ gescheiden (alleenstaand)	22	17%
	één-ouder-gezin/ samenwonend of hertrouwd	2	2%
	één-ouder-gezin/ overleden	2	2%
	één-ouder-gezin/ situatie vader of moeder onbekend	2	2%
	anders	1	1%
	niet bekend uit dossier	30	23%
	n.v.t.	35	27%
	Totaal	131	100%

Bron: DUO, Dossieronderzoek

3.2 Typering werkpatronen

Overzicht B3.1 in de bijlage beschrijft de verdeling naar onderliggende arbeidssituatie van de vier hoofdcategorieën de van focusgroep vsv'ers. Dat betreft indeling op basis van de gegevens van het inlichtingenbureau over de periode november 2018 t/m oktober 2019.

In het dossieronderzoek is vervolgens gekeken naar de typering van de werkpatronen van de jongeren; bij ruim een kwart van hem (n=35) zijn er indicaties dat het werk stabiel is, aangezien er sprake is van een of meerdere vaste (bij) banen (over inkomen is in de dossiers geen informatie beschikbaar).

Er zijn diverse redenen in de dossiers genoemd waarom jongeren niet (meer) kunnen werken zoals psychische en/of psychiatrische klachten (n=7), motivatieproblemen (n=6) of ziekte of handicap (n=5).

Overzicht 3.3 – Typering werkachtergrond vsv'ers dossieronderzoek

Typering werkachtergrond	Aantal	%
Heeft een vaste (bij)baan	34	26%
Heeft meerdere vaste (bij)banen	1	1%
Uitzendwerk, diverse (bij)banen, redelijk wisselend, maar toch redelijk stabiel	23	18%
Grillig werkpatroon, diverse (bij)banen, wisselend, niet stabiel	15	11%
Zeer grillig werkpatroon, veel diverse (bij)banen, zeer wisselend, zeker niet stabiel, kan geen werk vasthouden etc.	11	8%
Onduidelijk	3	2%
Zeer beperkte periode werkzaam (enkele maanden tot maximaal 6 maanden totaal)	9	7%
Paar uur per week/maand	4	3%
Heeft wel gewerkt, maar nu niet meer	4	3%
Geen werk of niet gemeld	27	21%
Totaal	131	100%

Bron: Dossieronderzoek

3.3 Schoolloopbaan en schoolprestaties

In het dossieronderzoek is ook gekeken naar de voorgaande schoolloopbaan van de vsv'ers. Eerder in dit hoofdstuk werd reeds een overzicht (3.1) gegeven van de onderwijsachtergrond (laatst gevolgde onderwijs) van de vsv'ers. Daarnaast is in de dossiers gekeken of er melding is gemaakt van bijzonderheden in de schoolloopbaan, zoals (aantal) schoolwisselingen in het primair en voortgezet onderwijs, doubleren (zittenblijven), afstroom in het voortgezet onderwijs en/of switchen van opleidingen in het mbo. Dergelijke variabelen geven een indicatie of er al eerder sprake is geweest van problemen op school.

In sommige dossiers wordt expliciet gemeld dat er sprake is geweest van dergelijke bijzonderheden in de schoolloopbaan. In andere dossiers wordt expliciet gemeld dat hiervan geen sprake is geweest. Er zijn echter ook dossiers waarin niets gemeld wordt over dergelijke indicatoren. In dit geval blijft het voor de onderzoekers onduidelijk of wel of geen sprake is geweest van bijvoorbeeld schoolwisselingen, doubleren, afstroom en/of switchen. Overzicht 3.4 geeft een overzicht van bijzonderheden in de voorgaande schoolloopbaan.

Overzicht 3.4 – Schoolloopbaan en schoolprestaties vsv'ers dossieronderzoek (n=131)

Schoolloopbaan en schoolprestaties	Ja		Nee		Niet bekend uit dossier	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Schoolwisselingen in het primair onderwijs	49	37%	76	58%	6	5%
Schoolwisselingen in het voortgezet onderwijs	31	24%	99	76%	1	1%
Zitten blijven in het voortgezet onderwijs	51	39%	64	49%	16	12%
Afstroom naar lager niveau in het voortgezet onderwijs	65	50%	51	39%	15	11%
Switchen van opleidingen in het mbo (binnen mbo-instelling en tussen mbo-instelling)	57	44%	61	47%	13	10%

Bron: Dossieronderzoek

Voortijdig schoolverlaten kan een gevolg zijn van problemen op de voorafgaande school. Zoals benoemd, kunnen schoolwisselingen, doubleren, afstroom en/of switchen een indicatie zijn van problemen. Bij de helft van de vsv'ers is in het dossier gemeld dat zij in het voortgezet onderwijs zijn afgestroomd naar een lager niveau, bij 44 procent dat zij zijn gewicht van opleiding in het mbo en bij 39 procent dat zij één of meer keer hebben gedoubleerd in het voortgezet onderwijs.

3.4 Problematiek en stoornissen

Problematiek

In het dossieronderzoek is gekeken naar verschillende gebieden waarop voortijdig schoolverlaters problemen ervaren.

Overzicht 3.5 – Specifieke problemen vsv'ers dossieronderzoek (n=131)

Probleem gebieden	Ja, specifieke problemen benoemd		Ja, maar geen specifieke problemen benoemd ⁸		Geen melding van problemen	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Problemen met loopbaan/studie- en beroepskeuze	112	85%	1	1%	18	14%
Problemen in leerhouding / studiehouding / leervaardigheden / studievaardigheden	99	76%	2	2%	30	23%
Problemen in thuissituatie / gezinssituatie	86	66%	8	6%	37	28%
Problemen in gedrag / sociaal-emotionele problemen	85	65%	5	4%	41	31%
Lichamelijke problemen	50	38%	4	3%	77	59%
Problemen met financiën (vsv'er zelf)	22	17%	3	2%	106	81%
Problemen met verslaving (vsv'er zelf)	12	9%	0	0%	119	91%
Problemen in niveau	2	2%	16	12%	113	86%

Bron: Dossieronderzoek

⁸ In een dossier wordt aangegeven dat er bepaalde problematiek speelt, maar dit wordt niet nader gespecificeerd beschreven.

Soms hebben vsv'ers te maken met onderwijsgerelateerde problemen; problemen op het gebied van niveau, van leerhouding en leervaardigheden en van loopbaan- of studiekeuze. Soms hebben vsv'ers (ook) te maken met meer aan de persoon of omgeving verbonden problematiek; problemen op het vlak van gedrag, in de thuissituatie, lichamelijke problemen of eventueel aanwezige verslavingsproblematiek of financiële problemen. Zie overzicht 3.5 en overzicht B.3.2 in de bijlage voor het aantal problemen per probleemgebied.

Loopbaanproblemen en problemen in studiehouding/-vaardigheden zijn samen met niveauproblemen onderwijsgerelateerde problemen.

Circa 85 procent heeft te maken met loopbaanproblemen. Bij deze groep gaat het vaak om jongeren die meerdere opleidingen zonder diploma hebben verlaten (n=62), die een verkeerde studiekeuze hebben gemaakt (n=28), twijfel over de studiekeuze hebben (n=37) en een gebrek aan studie- en/of beroepsbeeld (n=42) hebben.

Meer dan driekwart van de vsv'ers heeft problemen in studiehouding/-vaardigheden. Veelal gaat het bij deze groep jongeren om frequent spijbelen, verzuim, te laat komen (n=77), motivatieproblemen (n=60), het niet nakomen van afspraken (n=47), concentratieproblemen (n=20), stageproblemen (geen stageplek kunnen vinden/houden) (n=16) en problemen met plannen (n=14). Daarnaast heeft 14 procent van de vsv'ers problemen met niveauproblemen, zoals leer-/taalachterstanden.

Van de meer aan de persoon of omgeving verbonden problematiek komen gedragsproblemen (65%) en problemen in de thuissituatie (66%) het meeste voor.

Van de vsv'ers met gedragsproblemen heeft meer dan driekwart (78 procent) te maken heeft met internaliserende gedragsproblemen, 44 procent (ook) met externaliserende gedragsproblemen en 24 procent (ook) met overige gedragsproblematiek. Opvallend veel vsv'ers zijn depressief/somber (n=32) of hebben angstig gedrag (n=18).

De meest genoemde problemen in de thuissituatie zijn problemen als gevolg van gescheiden ouders (n=29), pedagogische onmacht bij één of beide ouders (n=28), veel ruzie in de thuissituatie (n=25), financiële problemen in het gezin (n=16) en het ontbreken van structuur (n=14). Ook worden problemen in relatie tot 'foute vrienden' genoemd (n=14).

Overigens heeft nog een groot deel van de vsv'ers te maken met lichamelijke problemen (38%), hierbij gaat het veelal om vsv'ers met energetische beperkingen (n=36). Verder komen een diversiteit aan klachten en beperkingen voor.

Bij 17 procent van de vsv'ers zijn er problemen met – zoals onvoldoende inkomen (n=16) of schulden (n=10).

Problemen met verslaving komen in de dossiers het minste voor, al gaat het nog wel om 9 procent van de vsv'ers. Daarbij gaat het voornamelijk om verslavingsproblematiek (n=10).

Stoornissen

Uit het dossieronderzoek komt naar voren dat 53 (40%) vsv'ers een psychische en/of psychiatrische stoornis/beperking heeft. De meest voorkomende stoornissen/beperkingen zijn depressie, AD(H)D en autisme, zoals beschreven in overzicht 3.6.

Overzicht 3.6 – Stoornissen vsv'ers dossieronderzoek

Stoornis	Aantal	%
Depressief	15	28%
ADD	11	21%
ADHD	7	13%
Autisme	7	13%
Dyslexie	3	6%
ODD	3	6%
Asperger	3	6%
PDD-NOS	3	6%
Sociale angststoornis (sociale fobie)	3	6%
Posttraumatische stressstoornis (PTSS)	3	6%
Gegeneraliseerde angststoornis	3	6%
Anorexia, eetstoornis	3	6%
Hechtingsstoornis (evt. in remissie)	2	4%
Dyscalculie	2	4%
Paniekstoornis	1	2%
Borderline	1	2%
Narcolepsie	1	2%
Anders	3	6%
Totaal	53	100%

Bron: Dossieronderzoek

Bij 30 vsv'ers is in het dossier weergegeven dat de stoornis is gediagnostiseerd. Bij de overige vsv'ers is dat niet zo of is dit niet in het dossier vermeld. Een psychische of psychiatrische stoornis hoeft niet per definitie tot problemen te leiden. Als dat wel het geval is (en dit ook is weergegeven in het dossier), komen deze problemen naar voren in de vorige paragraaf. Bijvoorbeeld een vsv'er heeft ADHD; hierdoor is hij heel druk en kan hij zich niet concentreren. Deze problemen komen terug bij de categorie gedragsproblemen en problemen in leer-/studiehouding.

3.5 Probleemprofielen

Moeilijkheid bij het registreren van problemen is, zo blijkt uit soortgelijke onderzoeken die KBA de afgelopen jaren heeft uitgevoerd, dat de categorieën waar gebruik van wordt gemaakt vaak niet eenduidig zijn en dat het vaak niet mogelijk is om de stapeling van problemen bij een individu zichtbaar te maken. Hierdoor wordt niet zichtbaar hoe meerdere problemen zich bij één persoon kunnen ophopen⁹.

KBA Nijmegen heeft een methodiek ontwikkeld waarmee elke vsv'er in één profiel wordt ingedeeld.⁹ Daardoor is het mogelijk om beter inzicht te krijgen in de verschillende typen van vsv'ers. In de volgende paragraaf wordt toegelicht hoe de methodiek van de profielen werkt.

⁹ De systematiek is gebaseerd op de specifieke nadere beschrijving van bepaalde problematiek in de dossiers van de vsv'ers.

Methodiek van de probleemprofielen

Er worden vijf verschillende probleemprofielen onderscheiden:

- Gedragsproblematiek
- Persoonlijke problematiek
- Problemen in de studiehouding/vaardigheden
- Problemen met het studieniveau
- Loopbaanproblematiek

In de bijlage is een uitvoerige beschrijving van de vijf profielen en een toelichting van de methodiek opgenomen. Hier wordt daarom volstaan met een korte toelichting.

In het profiel Gedragsproblematiek zijn alle vormen van problemen in het gedrag en sociaalemotionele problemen opgenomen. Het profiel Persoonlijke problematiek omvat problemen in de thuis- of gezinssituatie, gezondheidsproblemen, inclusief fysieke beperkingen, verslavingsproblemen en financiële problemen. De genoemde twee profielen hebben betrekking op de persoon zelf en op zijn of haar privésituatie.

De andere drie profielen gaan over de studie. Problemen met de studiehouding/vaardigheden omvat problemen rondom motivatie, leerhouding en verzuim. Het profiel Problemen met het studieniveau verwijst expliciet naar problemen door leerachterstanden, een te hoog studieniveau en problemen met de Nederlandse taal. Het laatste profiel van de Loopbaanproblematiek heeft betrekking op studiekeuzeproblemen en studiewisselingen. De namen van de profielen zijn zo gekozen dat ze de hoofdmoot van de problemen binnen het profiel omvatten. Dat pakt niet altijd gelukkig uit, omdat bijvoorbeeld onder de noemer gedragsproblematiek ook een flink deel geestelijke gezondheidsproblematiek opgenomen is. De aanduiding gedragsproblematiek is dan ook geen classificatie van problemen, maar louter een verzamelbegrip.

Zoals gezegd is de methodiek van de profielindeling zo opgezet, dat voor één persoon maar één profiel van toepassing is. Dat werkt als volgt: de profielen zijn hiërarchisch geordend, het profiel Gedragsproblematiek gaat boven Persoonlijke problematiek, dat weer boven Problemen studiehouding/vaardigheden gaat. Onderaan de ladder staat Loopbaanproblematiek.

Een persoon met gedragsproblemen krijgt altijd het profiel Gedragsproblematiek, ongeacht of er ook sprake is van nog andersoortige problemen. Een persoon met persoonlijke problemen komt altijd in het profiel Persoonlijke problematiek, ongeacht andere problemen, tenzij... er sprake is van gedragsproblematiek, want dan was immers het profiel Gedragsproblematiek van toepassing. Zo heeft een persoon met het profiel Problemen studiehouding/vaardigheden bijvoorbeeld problemen met de studiehouding, mogelijk ook niveauproblemen en loopbaanproblemen, maar géén gedrags- en persoonlijke problemen.

Logischerwijs geldt voor het profiel Loopbaanproblematiek, dat personen met dit profiel uitsluitend te maken hebben met loopbaanproblemen en met niets anders. Het voordeel van de indeling is duidelijk wanneer gekeken wordt naar het profiel Loopbaanproblematiek. Dit profiel heeft in deze methodiek geen andere soorten problemen, waardoor het mogelijk is de hele studiekeuzeproblematiek scherp af te bakenen van de andere problemen. Een andere consequentie van de gekozen indeling is dat het profiel Gedragsproblematiek mogelijk alle andere soorten onderliggende problemen kan omvatten. In wat mindere mate geldt dat ook voor het profiel Persoonlijke problematiek.

Probleemprofielen van voortijdig schoolverlaters

Het volgende overzicht toont de verdeling van de profielen over alle vsv'ers in het dossieronderzoek.

Overzicht 3.7 – Aantal en percentage vsv'ers behorend tot probleemprofiel

Probleemprofiel	Aantal	%
Gedragsproblematiek	85	65%
Persoonlijke problematiek	30	23%
Problematiek in studiehouding/studievaardigheden	5	4%
Problematiek in niveau	1	1%
Loopbaanproblematiek	8	6%
Geen melding van problemen	2	2%
Totaal	131	100%

Bron: Dossieronderzoek

Veruit het meest voorkomende profiel is dat van de Gedragsproblematiek: 65 procent van de vsv'ers heeft dit profiel. Het profiel Gedragsproblematiek is het meest complexe profiel omdat het naast gedragsproblemen veel andere, onderliggende problemen kan omvatten.

Om de complexiteit van de problematiek te kunnen uitdrukken, wordt een onderscheid gemaakt tussen enkelvoudige problematiek, meervoudige problematiek en multi problematiek:

- enkelvoudige problematiek: één probleem binnen het profiel;
- meervoudige problematiek: twee of meer problemen binnen het profiel;
- multi problematiek: twee of meer soorten problemen waarvan tenminste één binnen het profiel en tenminste één buiten het profiel.

Het volgende overzicht geeft het aantal en percentage vsv'ers dat behoort tot de probleemprofielen en biedt tevens een uitsplitsing naar complexiteit. Opgemerkt moet worden dat enkelvoudige problematiek in dit verband niet *eenvoudig* betekent; ook één probleem kan immers zwaar belastend zijn.

Overzicht 3.8 maakt duidelijk dat van de 131 vsv'ers in de steekproef er 120 (92 procent) te maken hebben met meervoudige en multi problematiek. Zij behoren merendeels tot het profiel Gedragsproblematiek. De vsv'ers met multi gedragsproblematiek hebben naast gedragsproblemen ook andere soorten problemen (studie gerelateerd of persoonlijk) zoals weergegeven in overzicht 3.9.

Overzicht 3.8 – Aantal en percentage vsv'ers behorend tot probleemprofiel met uitsplitsing naar complexiteit

Probleemprofiel naar complexiteit	Aantal	%
Gedragsproblematiek		
Enkelvoudige gedragsproblematiek	-	-
Meervoudige gedragsproblematiek	-	-
Multi gedragsproblematiek	85	65%
Persoonlijke problematiek		
Enkelvoudige persoonlijke problematiek	1	1%
Meervoudige persoonlijke problematiek	2	2%
Multi persoonlijke problematiek	27	21%
Problematiek in studiehouding/studievaardigheden		
Enkelvoudige problematiek in studiehouding/studievaardigheden	-	-
Meervoudige problematiek in studiehouding/studievaardigheden	-	-
Multi problematiek in studiehouding/studievaardigheden	5	4%
Problematiek in niveau		
Enkelvoudige problematiek in niveau	-	-
Meervoudige problematiek in niveau	-	-
Multi problematiek in niveau	1	1%
Loopbaanproblematiek		
Enkelvoudige loopbaanproblematiek	8	6%
Meervoudige loopbaanproblematiek	-	-
Geen melding van problemen	2	2%
Totaal	131	100%

Bron: Dossieronderzoek

Overzicht 3.9 - Voorkomen van multi problematiek binnen probleemprofiel Gedragsproblematiek

Naast gedragsproblematiek ook:	Aantal	%
Problemen met loopbaan/studie- en beroepskeuze	73	86%
Problemen in leerhouding / studiehouding / leervaardigheden / studievaardigheden	73	86%
Problemen in thuissituatie / gezinssituatie	62	73%
Lichamelijke problemen	37	44%
Problemen met financiën (vsv'er zelf)	14	16%
Problemen met verslaving (vsv'er zelf)	11	13%
Problemen in niveau	1	1%
Totaal	85	100%

Bron: Dossieronderzoek

Hulpverlening

De zware problematiek van de vsv'ers is ook terug te zien in de betrokken hulpverlening en/of begeleiding. Bij 110 vsv'ers (84 procent) zijn één (21 procent) of meerdere (63 procent) hulpverlenende of begeleidende instanties betrokken (geweest). Meest voorkomende instanties/partijen zijn Leerplicht, GGZ, psycholoog/orthopedagoog, school-/huisarts, wijkteam en Rebound/Doorstart. Maar ook Werkzaam / Werk en Inkomen (gemeente), schoolmaatschappelijk werk en politie/justitie zijn regelmatig betrokken (geweest).

Bij 38 vsv'ers wordt expliciet in het dossier vermeld dat zij op dit moment nog begeleid worden door één of meerdere hulpverlenende/begeleidende instanties. Meest genoemde actuele hulpverlening/begeleiding betreft Werkzaam / Werk en Inkomen (gemeente) en GGZ.

3.6 Indicaties voor toeleiding terug naar onderwijs

Primaire doelstelling van het RMC is vsv'ers indien mogelijk terug te leiden naar onderwijs zodat zij mogelijk hun opleiding kunnen afmaken en een startkwalificatie kunnen halen. Waar nodig dienen andere mogelijkheden te worden verkend, zoals ook uit de doelstelling van dit onderzoek blijkt.

In het dossieronderzoek is daarom gekeken naar indicaties naar oordeel van het RMC over terugleiden van de vsv'er naar onderwijs. Alhoewel bij een groot aantal dossiers hierover gegevens ontbreken, is wel duidelijk dat naar oordeel van het RMC 21 jongeren niet terug naar school kunnen en 28 jongeren dat wel kunnen. Overzicht 3.9 geeft een nadere beschrijving voor de hoofdcategorieën van de focusgroep vsv'ers.

Overzicht 3.9 – Indicaties dat vsv'er terug naar school kan naar oordeel RMC, focusgroep vsv'ers

Indicatie in dossier of vsv'er naar school kan (oordeel RMC)	1 jaar vsv		> 1 jaar vsv, geen werk		> 1 jaar vsv, geen stabiel werk		> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen		Totaal	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Jongere kan terug naar school	9	17%	7	30%	5	21%	7	23%	28	21%
Jongere kan niet terug naar school	10	19%	4	17%	3	13%	4	13%	21	16%
Niet gemeld	34	64%	12	52%	16	67%	20	65%	82	63%
Totaal	53	100%	23	100%	24	100%	31	100%	131	100%

Bron: Dossieronderzoek

Overzichten 3.10 en 3.11 geven een beschrijving van welke profiele profielen en daaraan onderliggende type problemen indicaties geven of een jongere al dan niet terug naar school kan.

Overzicht 3.10 – Indicaties dat vsv'er terug naar school kan naar oordeel RMC, naar probleemprofiel

Probleemprofiel	Jongere kan terug naar school		Jongere kan niet terug naar school		Niet gemeld		Totaal	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Gedragsproblematiek	17	61%	18	86%	50	61%	85	65%
Persoonlijke problematiek	5	18%	3	14%	22	27%	30	23%
Problematiek in studiehouding/ studievaardigheden	2	7%	0	0%	3	4%	5	4%
Problematiek in niveau	1	4%	0	0%	0	0%	1	1%
Loopbaanproblematiek	1	4%	0	0%	7	9%	8	6%
Geen melding van problemen	2	7%	0	0%	0	0%	2	2%
Totaal	28	100%	21	100%	82	100%	131	100%

Bron: Dossieronderzoek

Overzicht 3.11 - Indicaties dat vsv'er niet terug naar school kan naar oordeel RMC, naar voorkomen onderliggende problemen

Problematiek	Jongere kan terug naar school		Jongere kan niet terug naar school		Niet gemeld	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Problemen in gedrag / sociaal-emotionele problemen	17	61%	18	86%	50	61%
Problemen in thuissituatie/ gezinssituatie	18	64%	16	76%	52	63%
Lichamelijke problemen	4	14%	13	62%	33	40%
Problemen met verslaving (vsv'er zelf)	2	7%	2	10%	8	10%
Problemen met financiën (vsv'er zelf)	6	21%	3	14%	13	16%
Problemen in niveau	1	4%	0	0%	1	1%
Problemen in leerhouding / studiehouding /leervvaardigheden / studievaardigheden	21	75%	18	86%	60	73%
Problemen met loopbaan/studie- en beroepskeuze	23	82%	17	81%	72	88%
Psychische en/of psychiatrische stoornissen / beperkingen	11	39%	11	52%	31	38%

Bron: Dossieronderzoek

4 Naar school of werk: typerende indicatoren

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de in hoofdstuk 2 onderscheiden hoofdcategorieën binnen de *focusgroep vsv'ers*. Daarbij worden de specifieke kenmerken van deze categorieën beschreven waarmee indicaties en aandachtspunten worden geven voor trajecten en begeleiding van vsv'ers terug naar school, naar werk of andere mogelijkheden. In de bijlage zijn de ondersteunende overzichten opgenomen (B4.1 t/m B4.13).

4.1 Eerste jaar vsv'er

Deze groep bestaat uit 296 vsv'ers die korter van een jaar voortijdig schoolverlater zijn. Aangezien het zogenaamde nieuwe vsv'ers betreft, is voor hen terugleiding naar onderwijs in principe voorliggend, tenzij er indicaties zijn die dat moeilijker of niet mogelijk maken. Er kan bij bepaalde kenmerken afgevraagd worden of de gang terug naar school voor hen de beste optie is. Ook bij eventuele alternatieve trajecten zal gekeken moeten worden naar indicaties die een traject richting werk al dan niet mogelijk maken. Er zijn 53 dossiers onderzocht binnen deze categorie.

- Leeftijd speelt een rol. De helft van de jongeren is 20 jaar of ouder.
- Kenmerkend voor de schoolloopbaan van deze categorie is dat er al vroeg onderbrekingen en wisselingen waren. Zo heeft een groot deel van jongeren in het vo al te maken gehad met zittenblijven of afstroom naar een lager niveau. In het mbo is bijna de helft van de jongeren al eens van opleiding geswitcht.
- Bij bijna alle eerstejaars vsv'ers speelt er een combinatie van problematiek. Bij twee derde gaat het om multi gedragsproblematiek. Daarnaast komen vooral multi persoonlijke problematiek en enkelvoudige loopbaanproblematiek voor.
Daarbij is een verschil naar onderwijsachtergrond zichtbaar. Waar bij de jongeren uit het vo en mbo 3-4 vooral sprake is van multi gedragsproblematiek is er bij de vsv'ers uit mbo 1-2 meer sprake een combinatie van stapeling van diverse problematiek.
In het vorige hoofdstuk is beschreven dat er bij multi problematiek diverse problematiek onderliggend is. Overzicht B4.4 in de bijlage maakt naar onderwijsachtergrond van de vsv'ers duidelijk welke specifieke problemen er spelen. Bij een mogelijke terugleiding naar onderwijs geeft het indicaties waar in de begeleiding op te koersen.
In verlengde van de eerdere constatering spelen er bij bijna alle vsv'ers met een achtergrond in het mbo problemen met hun loopbaan/studie- en beroepskeuze. Hierbij gaat het er vooral om dat de jongeren geen goed beeld over studie- en/of beroepsbeelden hebben, twijfels over studie- en beroepskeuze hebben en (daarom) reeds een verkeerde opleidingskeuze hebben gemaakt.
Bij de jongeren uit het vo gaat het vooral om problemen omtrent studiehouding en -vaardigheden. Dat geldt eveneens voor degenen uit het mbo 3-4. Het zijn vooral motivatieproblemen, problemen aangaande verzuim, spijbelen en te laat komen en het niet nakomen van afspraken.
- Een belangrijke indicatie die in het dossieronderzoek is meegenomen is het oordeel van het RMC of de vsv'er terug naar onderwijs kan. In 10 dossiers – van jongeren met diverse onderwijsachtergronden - is dit expliciet aangegeven. Het gaat hier om complexe casuïstiek. Bij hen

allen speelt multi gedragsproblematiek, dat wil zeggen problematiek op meerdere gebieden, met in ieder geval onderliggende gedragsproblematiek en problemen met loopbaan/studie- en beroepskeuze. Ook komen problemen in de thuis-/ gezinssituatie (n=8), lichamelijke problemen (n=7), problemen met financiën (n=2) en problemen met verslaving (n=1) voor. Daarnaast zijn er psychische en/of psychiatrische stoornissen en beperkingen (n=7) van invloed.

- Bij ruim een kwart van de eerstejaars vsv'ers is er in hun dossier genoemd dat hulpverlening nog actueel is. Een diversiteit aan hulpverleners is betrokken.
- Bij een vijfde van de eerstejaars vsv'ers zijn er in de dossiers indicaties dat zij niet terug naar onderwijs willen.
- Kenmerkend voor deze categorie is dat 24% (nog) geen werk heeft. 76% van de vsv'ers heeft wel (enig) werk, met een diversiteit aan patronen. De helft van hen heeft een of meerdere vaste bijbanen. Over het algemeen heeft men echter een (zeer) laag inkomen onder bijstandsniveau. Een klein deel van de eerstejaars vsv'ers heeft een inkomen van minimaal bijstandsniveau.
- In een kwart van de dossiers zijn redenen gemeld waarom een vsv'er niet (meer) kan werken. Bij de helft gaat het om psychische of psychiatrische klachten dan wel om een psychische en/of psychiatrische stoornis of beperking. In bijna alle gevallen is er sprake van multi gedragsproblematiek, in twee gevallen om multi persoonlijke problematiek. Er worden vooral energetische lichamelijke problemen, problemen met somberheid en depressiviteit, pedagogische onmacht bij ouders en een gebrekkig studie- en/of beroepsbeeld genoemd.

4.2 Langer dan 1 jaar vsv'er, geen werk

Deze groep bestaat uit 160 vsv'ers. De jongeren hebben (nog) geen werk en geen of een (zeer) laag inkomen en zijn daarmee – volledig - afhankelijk zijn van anderen. Terugleiding naar onderwijs is in principe voorliggend. Er zijn 23 dossiers onderzocht binnen deze categorie.

Evenals in de vorige paragraaf worden indicaties besproken die van invloed zijn op mogelijke trajecten voor de jongeren.

- Leeftijd speelt duidelijk een rol. Bijna alle jongeren in deze categorie zijn 20 jaar of ouder.
- Opvallend is dat de meerderheid (78%) al drie jaar of meer vsv'er is.
- Wat betreft problemen in de schoolloopbaan heeft een deel jongeren te maken gehad met afstroom naar een lager niveau in de vo of zittenblijven in het vo.
- Bij al deze vsv'ers speelt er problematiek. Het gaat vooral om multi gedragsproblematiek. Bij jongeren uit het vo wordt daarnaast melding gemaakt van problematiek in studiehouding- en vaardigheden.
- Onderliggend aan deze problematiek zijn specifieke problemen in de dossiers benoemd die van belang zijn in de begeleiding van de vsv'ers. Het gaat vooral om problemen in gedrag, waarbij somberheid en depressiviteit en traumatische jeugdervaringen het meest voorkomen. Daarnaast zijn er ook veelvuldig problemen in de thuis- of gezinssituatie, lichamelijke problemen, vooral energetische beperkingen, en psychische/en of psychiatrische stoornissen en beperkingen.
Bij het merendeel van deze vsv'ers zijn er problemen in de studiehouding en -vaardigheden, vooral motivatieproblemen, problemen met verzuim, spijbelen en te laat komen en het niet nakomen van afspraken. Verder komen problemen voor rondom loopbaan/studie- en

beroepskeuze, met name uitstel en twijfel over studie- en beroepskeuze en een gebrekkig studie- en/of beroepsbeeld.

- In 4 van de 23 dossiers is expliciet informatie gevonden dat de jongere naar oordeel van het RMC niet terug naar onderwijs kan. Hierbij gaat problemen in gedrag, problemen in de thuis- of gezinssituatie en lichamelijke problemen. Uit 2 van de 23 dossiers blijkt dat de jongeren niet terug naar onderwijs willen.
- Bij een derde van de vsv'ers is er in hun dossier genoemd dat hulpverlening nog actueel is, waarbij een diversiteit aan hulpverleners betrokken is.
- De jongeren hebben (nog) geen werk en voor zijn hun inkomen afhankelijk zijn van anderen. Af en toe hebben enkelen een bijbaantje.
- In slechts 5 van de 23 dossiers zijn er specifieke redenen gevonden waarom een vsv'er niet (meer) kan werken. Het gaat vooral om psychische en/of psychiatrische klachten. In alle gevallen gaat om jongeren met multi gedragsproblematiek.

4.3 Langer dan 1 jaar vsv'er, geen stabiel werk

Deze groep bestaat uit 134 vsv'ers. De jongeren hebben minder dan zeven maanden werk met een laag tot zeer laag gemiddeld maandinkomen. Er zijn 24 dossiers onderzocht binnen deze categorie.

Welke kenmerken spelen een rol waar het gaat om mogelijke trajecten voor de jongeren richting onderwijs of werk?

- Leeftijd speelt bij deze categorie duidelijk een rol, alle vsv'ers zijn 20 jaar of ouder.
- Bijna drie kwart (71%) is drie jaar of meer vsv'er.
- Wat betreft problemen in de schoolloopbaan heeft een deel van jongeren al te maken gehad met afstroom naar een lager niveau in de vo, zittenblijven in de vo of switchen in de mbo. Opmerkelijk is dat dit wat vaker lijkt voor te komen bij degenen met een laag inkomen in vergelijking met de vsv'ers met een zeer laag inkomen.
- Bij alle vsv'ers speelt er een combinatie van problematiek. Bij de helft gaat het om multi gedragsproblematiek. Bij een derde betreft het multi persoonlijke problematiek, met name bij degenen met een achtergrond in de mbo. In vergelijking met de overige categorieën vsv'ers in de focusgroep komt multi gedragsproblematiek in wat mindere mate voor.
- Onderliggend aan deze problematiek zijn specifieke problemen in de dossiers benoemd die van belang zijn in de begeleiding van de vsv'ers. Het gaat vooral om problemen in de thuis- of gezinssituatie, waarbij gescheiden ouders, veel ruzie in de thuissituatie en geen vaste woonplek het meest worden genoemd. Daarnaast spelen diverse lichamelijke problemen en psychische en/of psychiatrische stoornissen en beperkingen een rol, al worden relatief gezien minder vaak dan bij andere groepen vsv'ers genoemd. Bij driekwart zijn er problemen in de studiehouding en -vaardigheden, vooral motivatieproblemen, problemen met verzuim, spijbelen en te laat komen en het niet nakomen van afspraken. Bij meer dan drie kwart zijn er problemen in de loopbaan/studie- en beroepskeuze, met name uitstel en twijfel over studie- en beroepskeuze en een gebrekkig studie- en/of beroepsbeeld.
- In 3 van 24 dossiers is expliciet informatie gevonden over dat de jongere naar oordeel van het RMC niet terug naar onderwijs kan. Hierbij gaat problemen in gedragsproblemen, problemen

in de thuis- of gezinssituatie en lichamelijke problemen. Uit 5 van de 24 dossiers blijkt dat de jongeren – voornamelijk met een mbo 1-2 achtergrond - niet terug naar onderwijs willen.

- Bij een derde is er in hun dossier genoemd dat hulpverlening nog actueel is, waarbij een diversiteit aan hulpverleners betrokken is.
- Kenmerkend voor deze categorie is dat de jongeren minder dan zeven maanden werk hebben met een laag tot zeer laag gemiddeld maandinkomen. Uit het dossieronderzoek is een diversiteit aan werkpatronen zichtbaar; enkelen hebben een vaste (bij)baan, enkelen hebben wisselend werk in de vorm van uitzendwerk of diverse banen en bijna de helft heeft een (zeer) grillig en wisselend werkpatroon.
- In slechts 5 van de 24 dossiers zijn er specifieke redenen gevonden waarom een vsv'er niet (meer) kan werken. Het gaat om diverse redenen. In bijna alle gevallen gaat om jongeren met multi gedragsproblematiek en in een geval om multi persoonlijke problematiek. Bij twee dossiers worden stoornissen en beperkingen genoemd.

4.4 Langer dan 1 jaar vsv'er, stabiel werk, maar laag inkomen.

Deze groep bestaat uit 238 vsv'ers en vormen de grootste categorie binnen de focusgroep vsv'ers. Van hen heeft 71 procent een achtergrond in mbo en hebben de meesten een vmbo-diploma behaald. Deze jongeren hebben minimaal zeven maanden werk, maar verdienen daarmee een gemiddeld maandinkomen lager dan het bijstandsniveau. Veelal betekent dat, dat zij niet fulltime werken. Een traject richting (meer) werk (met hoger inkomen) of leerwerktrajecten zou mogelijk interessant kunnen zijn. Er zijn 31 dossiers onderzocht binnen deze categorie.

Welke indicaties zijn aanwezig waar het gaat om mogelijke trajecten voor deze groep jongeren richting onderwijs of werk?

- Bijna alle jongeren zijn 20 jaar of ouder.
- Twee derde van de jongeren is drie jaar of meer vsv'er.
- Een derde tot de helft van de vsv'ers heeft te maken gehad met problemen in de schoolloopbaan; afstroom naar een lager niveau in de vo, zittenblijven in de vo of switchen in de mbo.
- Bij de meeste vsv'ers speelt er problematiek. Het gaat in twee derde van de gevallen om multi gedragsproblematiek en minder vaak ook om multi persoonlijke problematiek (een kwart).
- Onderliggend aan deze problematiek zijn specifieke problemen in de dossiers benoemd die van belang zijn in de begeleiding van de vsv'ers. Het gaat vooral om gedragsproblemen en diverse problemen in de thuis- of gezinssituatie. Daarnaast zijn er lichamelijke problemen, met name energetische beperkingen, en psychische en/of psychiatrische stoornissen en beperkingen die een rol spelen.
Bij het grootste deel van de vsv'er zijn er problemen in de studiehouding en -vaardigheden, vooral motivatieproblemen, problemen met verzuim, spijbelen en te laat komen en het niet nakomen van afspraken. Ook zijn er bij de meeste vsv'ers problemen omtrent loopbaan/studie- en beroepskeuze.
- In 4 van de 34 dossiers is expliciet informatie gevonden over dat de jongere naar oordeel van het RMC niet terug naar onderwijs kan. Hierbij gaat het om vsv'ers met multi gedragsproblematiek (n=3), multi persoonlijke problematiek (n=1) waaronder onderliggende lichamelijke problemen (n=3). Uit acht dossiers blijkt dat de jongeren niet terug naar onderwijs willen.
- Bij een kwart van de vsv'ers is er in hun dossier genoemd dat hulpverlening nog actueel is, waarbij een diversiteit aan hulpverleners betrokken is.

- Kenmerkend voor deze categorie is dat de jongeren minimaal zeven maanden werk hebben, maar daar te weinig mee verdienen. Uit het dossieronderzoek is een diversiteit aan werkpatronen zichtbaar; ongeveer een kwart heeft een vaste (bij)baan, 35 procent heeft wisselend werk in de vorm van uitzendwerk of diverse banen en een iets kleiner deel heeft een (zeer) grillig en wisselend werkpatroon of werkt weinig uren/dagen.
- In 7 van de 31 dossiers zijn er specifieke redenen gevonden waarom een vsv'er niet (meer) kan werken. Het gaat om diverse redenen. In vijf gevallen gaat om jongeren met multi gedragsproblematiek en twee keer om multi persoonlijke problematiek. Bij vier dossiers worden stoornissen en beperkingen genoemd.

5 Conclusies en aanbevelingen

1. In het onderzoek is gekeken naar ruim 1.800 vsv'ers. Daarvan bleek een deel weer naar school te gaan of ondertussen een startkwalificatie te hebben behaald waardoor een groep van circa 1.400 vsv'ers over bleef. Een deel daarvan wordt niet tot de focusgroep van dit onderzoek gerekend, omdat zij stabiel werk met een inkomen boven bijstandsniveau hebben of langdurig een uitkering boven of op bijstandsniveau ontvangen. Daarnaast valt een aantal buiten de focusgroep vanwege specifieke redenen: jonger dan achttien jaar, vso-uitstroom met profiel dagbesteding of vrijstelling.
De overgebleven groep van 828 vsv'ers wordt de focusgroep van het onderzoek genoemd: zij zijn relevant voor het onderzoek omdat zij niet over stabiel werk en voldoende inkomen beschikken.
2. Binnen de focusgroep zijn vier hoofdcategorieën vsv'ers te onderscheiden, namelijk
 - Eerstejaars vsv'ers, korter dan een jaar voortijdig schoolverlater.
 - Langer dan een jaar vsv'er, zonder werk.
 - Langer dan een jaar vsv'er, zonder stabiel werk.
 - Langer dan een jaar vsv'er, met stabiel werk, maar met laag inkomen.
3. Uit het dossieronderzoek bij de focusgroep komen de volgende belangrijkste bevindingen:
 - Bijna negentig procent van de vsv'ers in de focusgroep heeft te maken met multi problematiek: stapeling van problemen waaronder in de meeste gevallen gedragsproblematiek en persoonlijke thuisproblematiek.
 - Terwijl de meeste vsv'ers in de focusgroep ook met leerproblemen en loopbaanproblematiek te maken hebben, komt het zelden voor dat er alleen leer- of loopbaanproblemen zijn. Slechts elf procent heeft alleen leer- of loopbaanproblemen.
 - Een groot deel van de vsv'ers in de focusgroep heeft te maken gehad met een problematische schoolloopbaan, met schoolwisselingen (po/vo), afstroom, zittenblijven en opleidingsswitches (mbo). Dat weerspiegelt zich in een hoog percentage dat problemen heeft in het maken van een studie- en beroepskeuze en problemen op het vlak van leren. Dat is een belangrijke constatering voor de kans dat de vsv'er weer succesvol terug naar school geleid kan worden.
 - Twee derde van de focusgroep heeft te maken met gedragsproblematiek. Bij vier op de tien is sprake van een stoornis (depressie, ADD/ADHD, ASS). Daarbij is er altijd sprake van bijkomende problematiek, zoals in de thuissituatie, lichamelijke problemen en leer- en loopbaanproblemen.
4. Binnen de focusgroep zijn vier hoofdcategorieën benoemd. Het dossieronderzoek laat zien dat die vier zich niet fundamenteel, maar eerder gradueel van elkaar onderscheiden.
 - Bij de eerstejaars vsv'ers heeft naar schatting ronde de 20 procent te maken met ernstige multi gedragsproblematiek. Daarbij is hulpverlening betrokken en is de inschatting van het RMC dat terug naar school (of werk) niet direct haalbaar is. Bij een groter deel van deze categorie is herleiding naar school wel een optie, maar speelt de problematiek van slechte schoolervaringen, onderbroken schoolloopbaan en geen goede studie/beroepskeuze. Om hen weer voor een opleiding te interesseren zouden eerst de voorwaarden voor succes

verbeterd moeten worden: inzicht in eigen mogelijkheden en wensen, oriëntatie op beroep/werk, perspectief voor korte en middellange termijn. Daarbij speelt leeftijd ook een rol: voor de vsv'ers ouder dan twintig jaar speelt al snel de vraag hoe zij, als zij weer een opleiding zouden beginnen, in hun inkomen kunnen voorzien.

- De drie andere categorieën, allen langer dan een jaar vsv, onderscheiden zich gradueel van elkaar. Het meest zorgwekkend is de groep die geen werk en niet of nauwelijks inkomen heeft. Maar ook de groepen die wel (enig) werk hebben, baren zorgen omdat zij geen stabiel werk hebben of omdat zij met het werk minder dan het bijstandsniveau verdienen. Geen van de drie groepen is in staat om stabiel in voldoende eigen inkomen te voorzien.
- De categorie zonder werk en zonder inkomen heeft het zwaarste profiel: het merendeel is langer dan drie jaar vsv'er en er is sprake van ernstige gedragsproblematiek (depressie, jeugdtrauma's) in combinatie met andere problemen, vaak in de thuis/gezinssituatie.
- De categorie zonder stabiel werk doet het beter op de arbeidsmarkt, maar hun situatie kenmerkt zich nog steeds door kortdurend werk, uitzendwerk, afwisselende periodes van werk en werkloosheid. Met het werk dat zij hebben zijn zij meestal niet in staat een gemiddeld inkomen van minimaal bijstandsniveau te verwerven. Ook bij deze categorie spelen problemen een rol, maar minder vaak ernstige (multi)gedragsproblematiek. Dat blijkt ook uit de aard van de problemen (scheiding ouders, ruzie thuis etc.). Het lijkt erop dat de problematiek iets minder zwaar stempel drukt, maar nog altijd zodanig dat er geen stabiele arbeidsmarktpositie is.
- De vierde categorie vsv'ers heeft wel stabiel werk, dat wil zeggen dat zij het merendeel van het jaar gewerkt hebben. Maar omdat het vaak gaat om tijdelijk werk, uitzendwerk en part-time werk verdienen zij met het werk een gemiddeld maandinkomen beneden bijstandsniveau.

5. Aanbevelingen:

- Richt bij de eerstejaars vsv'ers de aandacht primair op hervatting van de schoolloopbaan. Richt daarbij de benadering op het creëren/bieden van een haalbaar perspectief op korte en middellange termijn: korte opleidingsroutes naar werk. De jongeren hebben veelal een negatieve schoolloopbaan achter de rug.
- Leg prioriteit in de benadering van oud-vsv'ers bij de categorieën twee en drie: jongvolwassenen zonder werk en inkomen of met enig werk en een laag inkomen. In bijna alle gevallen moet het gaan om een integrale benadering waarin, samen met partnerorganisaties, de condities gerealiseerd worden waaronder iemand kan gaan werken. Gezien de leeftijd van de doelgroep en de voorgaande, problematische schoolloopbaan lijkt inzet op terug-naar-school niet realistisch.
- Een deel van de jongvolwassenen in de categorie drie en vier heeft al werk (gehad). Dat biedt een belangrijk aangrijpingspunt voor het *werkfit* maken. Positieve en negatieve ervaringen bieden aangrijpingspunten voor een ontwikkel- en begeleidingstraject. Belangrijk is om werkgevers aan te spreken en hen te betrekken.
- Onderscheid binnen de categorieën vsv'ers degenen met ernstige, belemmerende problematiek en sluit deze, in ieder geval tijdelijk, uit van herplaatsing of toeleiding naar onderwijs (eerstejaars vsv'ers) dan wel naar werk (oud-vsv'ers).

Bijlage 1 – Kenmerken vsv'ers met stabiel werk en gemiddeld maandinkomen minimaal bijstandsniveau

Overzicht B2.1 – Kenmerken vsv'ers *met stabiel werk en inkomen minimaal bijstandsniveau* november 2018 t/m oktober 2019, RMC-regio Rivierenland

Kenmerken		Aantal	%
Geslacht	M	336	81%
	V	77	19%
Leeftijd op 1-10-2019	17	1	0%
	18	15	4%
	19	70	17%
	20	94	23%
	21	129	31%
	22	104	25%
Onderwijsachtergrond	VSO	42	10%
	PrO	75	18%
	Brugklas 1-3, vmbo	18	4%
	Havo, vwo 4-6	3	1%
	Vavo	11	3%
	Mbo 1-2	156	38%
	Mbo 3-4	105	25%
	Overig	4	1%
Hoogst behaalde diploma 1 okt 2019	Vmbo	213	51%
	Mbo 1	87	21%
	Geen diploma	114	28%
Aantal jaren vsv (op peilmomenten op 1 oktober)	Eerste jaar (1-10-2019)	33	8%
	Tweede jaar	99	24%
	Derde jaar	113	27%
	Vierde jaar	81	20%
	Vijfde jaar	73	18%
	Zesde jaar	12	3%
	Zevende jaar	1	0%
	Vsv in 2019; vrijstelling in 2018	2	0%
Totaal (N=100%)		414	100%

Bron: Inlichtingenbureau, DUO

Bijlage 2 – Kenmerken gehele focusgroep vsv'ers

Overzicht B2.2 – Kenmerken gehele focusgroep vsv'ers, november 2018 t/m oktober 2019, RMC-regio Rivierenland

Kenmerken		Aantal	%
Geslacht	M	507	61%
	V	321	39%
Leeftijd 1-10-2019	18	172	21%
	19	194	24%
	20	196	24%
	21	166	20%
	22	100	12%
Onderwijsachtergrond	VSO	92	11%
	PrO	109	13%
	Brugklas 1-3, vmbo	64	8%
	Havo, vwo 4-6	19	2%
	Vavo	47	6%
	Mbo 1-2	272	33%
	Mbo 3-4	218	26%
	Overig	7	1%
Hoogst behaalde diploma - 1 okt 2019	Vmbo	425	52%
	Mbo 1	110	13%
	Geen diploma	293	35%
Aantal jaren vsv (op peilmomenten op 1 oktober)	Eerste jaar (1-10-2019)	296	36%
	Tweede jaar	214	26%
	Derde jaar	150	18%
	Vierde jaar	97	12%
	Vijfde jaar	57	7%
	Zesde jaar	10	1%
	Zevende jaar	4	0%
Totaal (N=100%)		828	100%

Bron: Inlichtingenbureau, DUO

Bijlage 3 – Kenmerken hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

Overzicht B2.3 – Kenmerken hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers, november 2018 t/m oktober 2019, RMC-regio Rivierenland

Kenmerken		1 jaar vsv	> 1 jaar vsv, geen werk	> 1 jaar vsv, geen stabiel werk	> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen	Totaal
Geslacht	M	62%	63%	78%	50%	61%
	V	38%	38%	22%	50%	39%
Leeftijd 1-10-2019	18	50%	6%	7%	3%	21%
	19	24%	20%	14%	30%	23%
	20	16%	29%	28%	28%	24%
	21	7%	28%	34%	23%	20%
	22	4%	18%	17%	16%	12%
Onderwijsachtergrond	VSO	8%	20%	13%	8%	11%
	PrO	10%	9%	14%	19%	13%
	Brugklas 1-3, vmbo	2%	11%	9%	12%	8%
	Havo, vwo 4-6	3%	4%	1%	1%	2%
	Vavo	3%	5%	9%	7%	6%
	Mbo 1-2	32%	31%	41%	31%	33%
	Mbo 3-4	41%	20%	10%	22%	26%
	Overig	0%	1%	2%	0%	1%
Hoogst behaalde diploma - 1 okt 2019	Vmbo	57%	39%	49%	53%	51%
	Mbo 1	14%	11%	10%	16%	13%
	Geen diploma	28%	50%	40%	32%	35%
Aantal jaren vsv (op peilmomenten op 1 oktober)	Eerste jaar (1-10-2019)	100%	0%	0%	0%	36%
	Tweede jaar	0%	34%	34%	47%	26%
	Derde jaar	0%	28%	32%	26%	18%
	Vierde jaar	0%	23%	16%	16%	12%
	Vijfde jaar	0%	13%	14%	8%	7%
	Zesde jaar	0%	1%	2%	2%	1%
	Zevende jaar	0%	1%	1%	0%	0%
Totaal (N=100%)		296	160	134	238	828

Bron: Inlichtingenbureau, DUO

Bijlage 4 – Overzichten hoofdstuk 3

Overzicht B3.1 – Beschrijving populatie en steekproef dossieronderzoek naar hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

Vsv en arbeidssituatie	Populatie		Dossieronderzoek		Verhouding steekproef/ populatie
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	
1 jaar vsv	296	36%	53	40%	18%
> 1 jaar vsv, geen werk	160	19%	23	18%	14%
> 1 jaar vsv, geen stabiel werk	134	16%	24	18%	18%
> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen	238	29%	31	24%	13%
Totaal	828	100%	131	100%	16%

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

Overzicht B3.2 – Aantal specifieke problemen waar vsv'ers in focusgroep mee te maken hebben (n=131)

Aantal problemen met:	Loopbaan/ studie- en beroeps-keuze	Leer- Studie- houding/ en - vaardig- heden	Thuis- situatie / Gezins- situatie	Gedrag / sociaal- emotio- nele problemen	Lichame- lijke problemen	Financiën	Verslaving	Niveau
0 problemen	15%	24%	34%	35%	62%	83%	91%	98%
1 probleem	34%	19%	22%	15%	21%	11%	8%	1%
2 problemen	36%	18%	20%	11%	12%	5%	1%	1%
3 problemen	13%	18%	10%	11%	4%			
4 problemen	3%	9%	5%	9%	1%			
5 problemen		6%	4%	5%				
6 problemen		4%	2%	4%				
7 problemen		2%	2%	4%				
8 problemen		1%	1%	2%				
9 problemen				3%				
10 problemen				1%				
11 problemen				2%				

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

Bijlage 5 – Beslismodel bepaling problematiek

Er is een typologie gemaakt die bestaat uit vijf hoofdcategorieën (profielen), namelijk gedragsproblematiek, persoonlijke problematiek, problemen in de studiehouding, problemen met het niveau en loopbaanproblematiek. In elk van de hoofdcategorieën vallen diverse soorten problemen. Deze indeling is als volgt:

Gedragsproblematiek	<ul style="list-style-type: none"> - Emotionele problemen, gedragsproblemen internaliserend <ul style="list-style-type: none"> • stil, gesloten • eenzaam / sociaal isolement • faalangst, faalangstig • angstig/bang gedrag/paniek • weinig zelfvertrouwen / onzeker • niet weerbaar, te weinig assertief • laag/negatief zelfbeeld • wordt gepest / pestverleden • moeite met vinden van aansluiting met leeftijdsgenoten / sociale acceptatie • kwetsbaar / naïef • somber / depressief • problemen met sociale vaardigheden/sociale contacten • communicatieproblemen • beperkt sociaal aanpassingsvermogen • stress / stressgevoeligheid • prikkelgevoeligheid / hoog sensitief • star / inflexibel / rigide • emotionele instabiliteit / wisselend gedrag / labiel / onvoorspelbaar • beïnvloedbaar • niet zelf redzaam • extreem wantrouwend naar volwassenen (hechtingsproblematiek) - Gedragsproblemen externaliserend <ul style="list-style-type: none"> • geen leeftijdsadequaat gedrag • snel boos / agressief • druk, niet luisteren • onverantwoordelijk • niet aanspreekbaar op gedrag • brutaal • komt afspraken niet na • moeite met gezag / autoriteit / autoriteitsproblemen • moeite omgaan met conflicten • beperkt inlevingsvermogen / empathisch onvermogen/ beperkt of niet in kunnen leven in anderen • kan niet goed tegen kritiek • beperkt reflectievermogen / niet inzien eigen aandeel / schuld buiten zichzelf leggen • geen zelfinzicht • geen reëel zelfbeeld (overschatting) • zelfbepalend gedrag • storend gedrag • onvoldoende impulscontrole/erg impulsief • pesten • tics / afwijkend gedrag • extreem externaliserend gedrag (ruzies, vechten, bedreigingen) • leugenachtig / manipulatief gedrag • algemeen grensoverschrijdend gedrag
---------------------	--

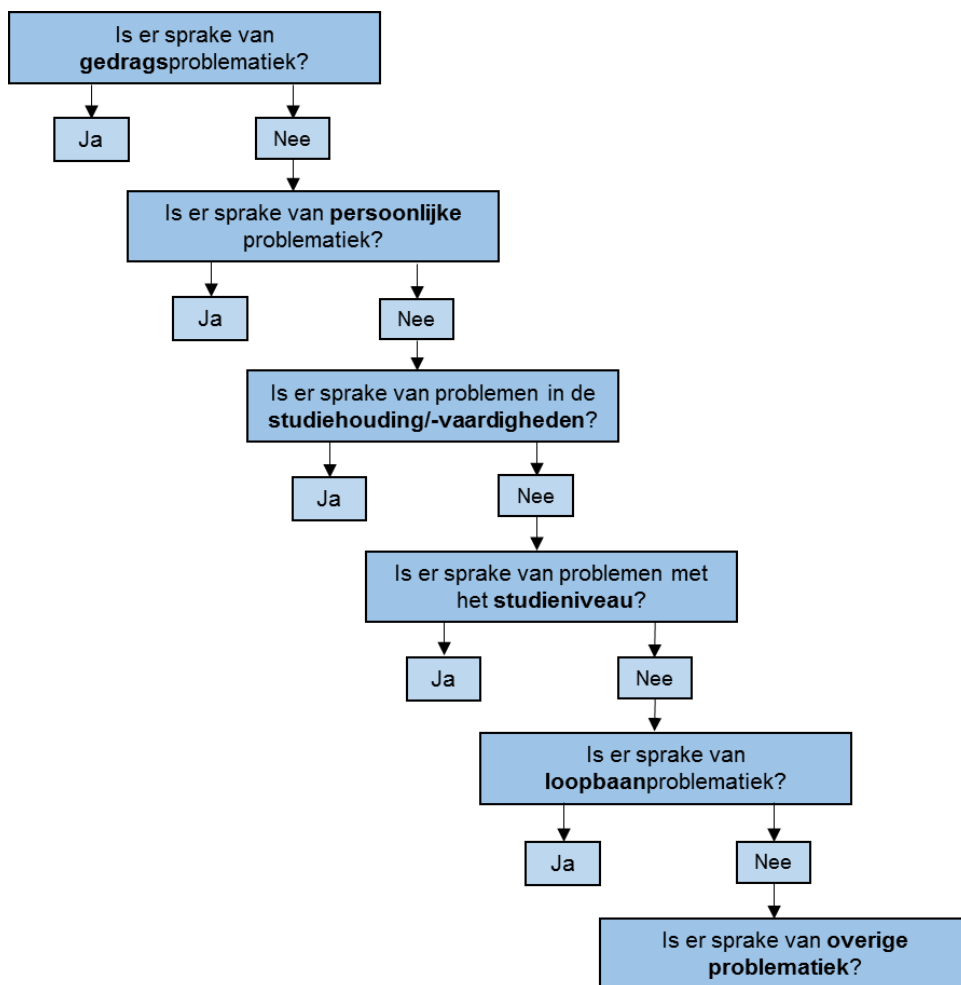
	<ul style="list-style-type: none"> • seksueel overschrijdend gedrag (bv. opmerkingen, aanrakingen, foto's/filmpjes maken/online) • vele schorsingen/verwijderingen • in criminele wereld beland • andere gedragsproblemen / sociaal-emotionele problemen <p>- Gedragsproblemen overig</p> <ul style="list-style-type: none"> • traumatische (jeugd) ervaring • hoog rechtvaardigheidsgevoel (direct, recht door zee, opnemen voor anderen) • problemen i.v.m. religie en identiteit • problemen i.v.m. seksuele geaardheid • suïcidaal (geweest)
<p>Persoonlijke problematiek</p>	<p>- Problemen in thuissituatie/gezinssituatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • gescheiden ouders • gestorven ouder(s)/gezinsleden • ziekte / handicap ouder(s)/broer(s)/zus(sen) (ook psychisch) • verslavingsproblemen ouder(s)/broer(s)/zus(sen) (bv. alcohol, drugs) • veel ruzie in thuissituatie • agressieve ouder(s)/broer(s)/zus(sen)/familieleden • ouder(s)/broer(s)/zus(sen) in detentie • gezin/opvoeding biedt geen structuur • geen steun van thuis/ niet betrokken • pedagogische onmacht bij ouder(s) • financiële problemen / armoede / schuldsanering thuis • gezinsvoogd/OTS • uithuisplaatsing • in crisisopvang (gezet) • jongere heeft kind • zwangerschap of abortus • problemen i.v.m. religie en identiteit • problemen i.v.m. seksuele geaardheid • ouders spreken geen/amper Nederlands • er is sprake van trauma binnen gezin/thuissituatie (bijv. oorlogstrauma) • foute vrienden / crimineel circuit • (tijdelijke) geen vaste woonplek • loverboyproblematiek • een zorgtaak thuis (bijv. zieke familieleden) • ouders accepteren geen hulp / zijn in conflict met school/hulpverlening • andere specifieke problemen in thuis/gezinssituatie <p>- Problemen in lichamelijke situatie (medisch/gezondheid)</p> <ul style="list-style-type: none"> • psychosomatische klachten (lichamelijke klachten met psychische oorzaak) [bv. buikpijn, oververmoeidheid, spierpijn, rugklachten] • chronische ziekte (bijv. astma, diabetes, etc.) • visuele beperking (bijv. (gedeeltelijk) blind) • auditieve beperking (bijv. (gedeeltelijk) doof) • motorische beperking (bijv. verlamming, spasmes, in rolstoel) / motorische problemen • energetische beperking (bijv. vermoeidheidsklachten, slaapproblemen, verstoord dag-nachtritme) • migraine / hoofdpijnen • medicatiegebruik • overgewicht / obesitas • beperking in spreken of taalgebruik; spraak-/ taalproblemen (bijv. stotteren, afasie) • chronische pijn • geheugenbeperking • niet aangeboren hersenletsel (NAH) • aangeboren hersenletsel

	<ul style="list-style-type: none"> • anorexia / eetstoornis • andere specifieke klachten - Problemen met verslaving <ul style="list-style-type: none"> • alcoholverslaving • drugsverslaving • computer/ game verslaving (bv. internet, chatten, (online) games) • gokverslaving • andere specifieke verslaving - Problemen met financiën <ul style="list-style-type: none"> • schulden • onvoldoende inkomen • Voedselbank • Stichting Leergeld • andere specifieke financiële problemen
Problemen in de studiehouding / studievaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> - Houding en motivatie <ul style="list-style-type: none"> • motivatieproblemen / snel verveeld • verzuimt veel / vaak te laat / spijbelt - Taakinitiatie, planning, overzicht, timemanagement <ul style="list-style-type: none"> • moeite met taakinitiatie (beginnen aan een taak of opdracht) • problemen/moeite met plannen • nooit op tijd werk af (tempo, timemanagement) • huiswerk niet in orde - Organisatie <ul style="list-style-type: none"> • spullen niet in orde • slordig, onnauwkeurig of te gehaast/ te snel werken • heeft geen structuur • chaotisch - Cognitieve flexibiliteit <ul style="list-style-type: none"> • perfectionistisch • inflexibel / niet van aanpak kunnen wisselen als dat nodig is - Aandacht richten en volhouden <ul style="list-style-type: none"> • concentratieproblemen / snel afgeleid - Zelfinzicht en metacognitie <ul style="list-style-type: none"> • moeite met evalueren / reflecteren • moeite met overzien van de situatie - Overig <ul style="list-style-type: none"> • onzelfstandig • moeite met samenwerken • weinig doorzettingsvermogen • komt afspraken op school niet na (bijv. naar aanleiding van negatief studieadvies/verzuimmelding) • stageproblemen (geen stageplek kunnen vinden/houden) • andere specifieke problemen
Niveauproblematiek	<ul style="list-style-type: none"> • leerachterstand technisch lezen (leerachterstand is ≥ 0.25) • leerachterstand begrijpend lezen (leerachterstand is ≥ 0.25) • leerachterstand spelling (leerachterstand is ≥ 0.25) • leerachterstand (inzichtelijk) rekenen (leerachterstand ≥ 0.25) • problemen met Nederlandse taal, taalachterstand • andere specifieke problemen

Loopbaanproblematiek	<ul style="list-style-type: none"> • de jongere heeft meer dan een/meerdere opleiding(en) zonder diploma verlaten • verkeerde opleidingskeuze • de jongere heeft geen goed/ diffuus/ gebrekkig studie- en/of beroepsbeeld • uitstel van/ twijfel over studie- en beroepskeuze • thuiszitterproblematiek (lange tijd geen onderwijs gevolgd (minimaal 6 maanden) • i.v.m. fysieke of mentale gesteldheid niet (meer) in staat onderwijs te volgen • hoogst haalbare bereikt? (i.v.m. niveau) • andere problemen met loopbaan/studie- en beroepskeuze
----------------------	---

Figuur 1 biedt een overzicht in hoe wordt bepaald welke problematiek op de persoon van toepassing is.

Figuur 1 – Overzicht hiërarchische ordening problematiek

Bijlage 6 – Overzichten hoofdstuk 4

Overzicht B4.1 – Kenmerken hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

		1 jaar vsv	> 1 jaar vsv, geen werk	> 1 jaar vsv, geen stabiel werk	> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen	Totaal
Geslacht	M	55%	52%	83%	42%	56%
	V	45%	48%	17%	58%	44%
Leeftijd 1-10-2019	18	28%	0%	0%	0%	11%
	19	21%	9%	0%	10%	12%
	20	34%	22%	33%	29%	31%
	21	11%	35%	50%	39%	29%
	22	6%	35%	17%	23%	17%
Onderwijsachtergrond	VSO	4%	9%	13%	6%	7%
	PrO	2%	0%	4%	3%	2%
	Brugklas 1-3, vmbo	4%	22%	4%	10%	8%
	Havo, vwo 4-6	6%	4%	0%	3%	4%
	Vavo	6%	9%	8%	6%	7%
	Mbo 1-2	38%	48%	54%	32%	41%
	Mbo 3-4	42%	9%	17%	39%	31%
Hoogst behaalde diploma, 1 okt 2019	Vmbo	64%	26%	63%	71%	59%
	Mbo-1	8%	30%	4%	10%	11%
	Geen diploma	28%	43%	33%	19%	30%
Aantal jaren vsv (op peilmomenten op 1 okt)	Eerste jaar (1-10-2019)	100%	0%	0%	0%	40%
	Tweede jaar	0%	22%	29%	35%	18%
	Derde jaar	0%	30%	46%	35%	22%
	Vierde jaar	0%	39%	17%	23%	15%
	Vijfde jaar	0%	9%	8%	3%	4%
	Zesde jaar	0%	0%	0%	3%	1%
Totaal (N=100%)		53	23	24	31	131

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

Overzicht B4.2– Kenmerken schoolloopbaan hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

	1 jaar vsv		> 1 jaar vsv, geen werk		> 1 jaar vsv, geen stabiel werk		> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen		Totaal	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Zitten blijven in het voortgezet onderwijs	24	45%	10	43%	7	29%	10	32%	51	39%
Afstroom naar lager niveau in het voortgezet onderwijs	23	43%	15	65%	11	46%	16	52%	65	50%
Switchen van opleidingen in het mbo (binnen mbo-instelling en tussen mbo-instelling)	29	55%	7	30%	7	29%	14	45%	57	44%
Totaal	53	100%	23	100%	24	100%	31	100%	131	100%

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

Overzicht B4.3 – Probleemprofielen naar complexiteit, hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

Probleemprofiel naar complexiteit	1 jaar vsv		> 1 jaar vsv, geen werk		> 1 jaar vsv, geen stabiel werk		> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen		Totaal	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Multi gedragsproblematiek	35	66%	18	78%	12	50%	20	65%	85	65%
Enkelvoudige persoonlijke problematiek	0	0%	1	4%	0	0%	0	0%	1	1%
Meervoudige persoonlijke problematiek	0	0%	0	0%	2	8%	0	0%	2	2%
Multi persoonlijke problematiek	9	17%	2	9%	8	33%	8	26%	27	21%
Multi problematiek in studiehouding/studievaardigheden	2	4%	2	9%	1	4%	0	0%	5	4%
Multi problematiek in niveau	1	2%	0	0%	0	0%	0	0%	1	1%
Enkelvoudige loopbaanproblematiek	5	9%	0	0%	1	4%	2	6%	8	6%
Geen melding van problemen	1	2%	0	0%	0	0%	1	3%	2	2%
Totaal	53	100%	23	100%	24	100%	31	100%	131	100%

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

Overzicht B4.4 – Specifiek problemen, hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

Specifieke problemen	1 jaar vsv		> 1 jaar vsv, geen werk		> 1 jaar vsv, geen stabiel werk		> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen		Totaal	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Problemen in gedrag / sociaal-emotionele problemen	35	66%	18	78%	12	50%	20	65%	85	65%
Problemen in thuissituatie/ gezinssituatie	31	58%	16	70%	17	71%	22	71%	86	66%
Lichamelijke problemen	19	36%	11	48%	8	33%	12	39%	50	38%
Problemen met verslaving (vsv'er zelf)	7	13%	2	9%	2	8%	1	3%	12	9%
Problemen met financiën (vsv'er zelf)	5	9%	4	17%	7	29%	6	19%	22	17%
Problemen in niveau	1	2%	1	4%	0	0%	0	0%	2	2%
Problemen in leerhouding / studiehouding /leervaardigheden / studievaardigheden	39	74%	18	78%	17	71%	25	81%	99	76%
Problemen met loopbaan/studie- en beroepskeuze	48	91%	18	78%	19	79%	27	87%	112	85%
Psychische en/of psychiatrische stoornissen / beperkingen	24	45%	11	48%	6	25%	12	39%	53	40%
Totaal	53	100%	23	100%	24	100%	31	100%	131	100%

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

Overzicht B4.5 – Oordeel RMC of vsv'er wel/niet terug naar school kan, hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

Indicatie in dossier of vsv'er naar school kan (oordeel RMC)	1 jaar vsv		> 1 jaar vsv, geen werk		> 1 jaar vsv, geen stabiel werk		> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen		Totaal	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Jongere kan terug naar school	9	17%	7	30%	5	21%	7	23%	28	21%
Jongere kan niet terug naar school	10	19%	4	17%	3	13%	4	13%	21	16%
Niet gemeld	34	64%	12	52%	16	67%	20	65%	82	63%
Totaal	53	100%	23	100%	24	100%	31	100%	131	100%

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

Overzicht B4.6 – Probleemprofielen naar complexiteit bij vsv'ers die naar oordeel RMC niet terug naar school kunnen, hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

Jongere kan niet terug naar school/ Probleemprofiel naar complexiteit	1 jaar vsv	> 1 jaar vsv, geen werk	> 1 jaar vsv, geen stabiel werk	> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen	Totaal
Multi gedragsproblematiek	10	3	2	3	18
Enkelvoudige persoonlijke problematiek	0	1	0	0	1
Meervoudige persoonlijke problematiek	0	0	1	0	1
Multi persoonlijke problematiek	0	0	0	1	1
Multi problematiek in studiehouding/studievaardigheden	0	0	0	0	0
Multi problematiek in niveau	0	0	0	0	0
Enkelvoudige loopbaanproblematiek	0	0	0	0	0
Geen melding van problemen	0	0	0	0	0
Totaal	10	4	3	4	21

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

Overzicht B4.7 – Specifieke problemen bij vsv'ers die naar oordeel RMC niet terug naar school kunnen, hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

Jongere kan niet terug naar school/ Specifieke problemen	1 jaar vsv	> 1 jaar vsv, geen werk	> 1 jaar vsv, geen stabiel werk	> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen	Totaal
Problemen in gedrag / sociaal-emotionele problemen	10	3	2	3	18
Problemen in thuissituatie/ gezinssituatie	8	2	3	3	16
Lichamelijke problemen	7	2	1	3	13
Problemen met verslaving (vsv'er zelf)	1	0	1	0	2
Problemen met financiën (vsv'er zelf)	2	0	1	0	3
Problemen met loopbaan/studie- en beroepskeuze	10	2	2	3	17
Psychische en/of psychiatrische stoornissen / beperkingen	7	2	1	1	11
Totaal	10	4	3	4	21

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

Overzicht B4.8 – Probleemprofielen naar complexiteit bij vsv'ers die niet naar school terug willen, hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

Vsv'er wil niet terug naar school: Probleemprofiel naar complexiteit	1 jaar vsv	> 1 jaar vsv, geen werk	> 1 jaar vsv, geen stabiel werk	> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag in- komen	Totaal
Multi gedragsproblematiek	7	1	2	6	16
Enkelvoudige persoonlijke problematiek	0	1	0	0	1
Meervoudige persoonlijke problematiek	0	0	1	0	1
Multi persoonlijke problematiek	2	0	1	1	4
Multi problematiek in studiehouding/studievaardighe- den	1	0	1	0	2
Enkelvoudige loopbaanproblematiek	2	0	0	1	3
Totaal	12	2	5	8	27

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

Overzicht B4.9 – Typering werkpatronen, hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

Typering werkpatroon	1 jaar vsv		> 1 jaar vsv, geen werk		> 1 jaar vsv, geen stabiel werk		> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen		Totaal	
Heeft een vaste (bij)baan	20	38%	2	9%	4	17%	8	26%	34	26%
Heeft meerdere vaste (bij)banen	1	2%	0	0%	0	0%	0	0%	1	1%
Uitzendwerk, diverse (bij)banen, redelijk wisselend, maar toch redelijk stabiel	5	9%	2	9%	5	21%	11	35%	23	18%
Grillig werkpatroon, diverse (bij)banen, wisselend, niet stabiel	3	6%	0	0%	8	33%	4	13%	15	11%
Zeer grillig werkpatroon, veel diverse (bij)banen, zeer wisselend, zeker niet stabiel, kan geen werk vasthouden etc.	4	8%	1	4%	3	13%	3	10%	11	8%
Onduidelijk	1	2%	2	9%	0	0%	0	0%	3	2%
Zeer beperkte periode werkzaam (enkele maanden tot maximaal 6 maanden totaal)	6	11%	3	13%	0	0%	0	0%	9	7%
Paar uur per week/maand	1	2%	0	0%	0	0%	3	10%	4	3%
Werkt niet (meer)	11	21%	13	57%	3	13%	2	6%	29	22%
Niet bekend	1	2%	0	0%	1	4%	0	0%	2	2%
Totaal	53	100%	23	100%	24	100%	31	100%	131	100%

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

Overzicht B4.10 – Specificering arbeidssituatie, hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

Arbeidssituatie nov2018 t/m okt2019	1 jaar vsv		> 1 jaar vsv, geen werk		> 1 jaar vsv, geen stabiel werk		> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Geen enkele maand dienstverband of uitkering, geen inkomen	11	21%	15	65%					26	20%
Geen dienstverband, zeer laag (of geen) inkomen uit uitkering	1	2%	2	9%					3	2%
Geen dienstverband, laag inkomen uit uitkering	1	2%	6	26%					7	5%
Minder dan 7 maanden dienstverband, zeer laag (of geen) inkomen	7	13%			11	46%			18	14%
Minder dan 7 maanden dienstverband, laag inkomen	12	23%			13	54%			25	19%
Minder dan 7 maanden dienstverband, minimaal bijstandsniveau	10	19%			0	0%			10	8%
Minimaal 7 maanden dienstverband, zeer laag (of geen) inkomen	2	4%			0	0%	2	6%	4	3%
Minimaal 7 maanden dienstverband, laag inkomen	9	17%			0	0%	29	94%	38	29%
Totaal	53	100%	23	100%	24	100%	31	100%	131	100%

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

Overzicht B4.11 – Redenen waarom vsv'er niet (meer) kan werken of werkt, hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

Redenen gemeld waarom vsv'er niet (meer) kan werken of werkt?	1 jaar vsv	> 1 jaar vsv, geen werk	> 1 jaar vsv, geen stabiel werk	> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen	Totaal
Gebrek aan basale/ basis werknemersvaardigheden	1	1	2	0	4
Gebrek aan persoonlijke effectiviteit (o.a. (faal)angst)	0	0	1	1	2
Ziekte of handicap	3	1	1	4	9
Psychische of psychiatrische klachten	6	4	1	2	13
Kan alleen onder begeleiding werken	2	1	2	1	6
Heeft een voorzienig nodig om te kunnen werken/ kan alleen beschut werk doen	0	0	0	2	2
Schulden / financiële problemen (inkomen bijv.)	0	1	0	0	1
Antecedenten (justitie)	1	0	1	0	2
Is een gevaar voor anderen	0	0	0	1	1
Vertoont gedragsproblemen	2	0	1	1	4
Niet gemotiveerd, motivatieproblemen	2	2	2	1	7
Conflicten op het werk	1	0	0	0	1
Andere problemen	2	2	1	0	5
Totaal (redenen, aantal vsv'ers)	14	5	5	7	31
Totaal hoofdcategorie (N=100%)	53	23	24	31	131

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

Overzicht B4.12 – Probleemprofiel naar complexiteit bij vsv'er die niet (meer) kunnen werken of werken, hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

Vsv'er kan niet werken/ Probleemprofiel naar complexiteit	1 jaar vsv	> 1 jaar vsv, geen werk	> 1 jaar vsv, geen stabiel werk	> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen	Totaal
Multi gedragsproblematiek	12	5	4	5	26
Multi persoonlijke problematiek	2	0	1	2	5
Totaal	14	5	5	7	31

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

Overzicht B4.13 – Specifieke problemen bij vsv'er die niet (meer) kunnen werken of werken, hoofdcategorieën focusgroep vsv'ers

Vsv'er kan niet werken/ Specifieke problemen	1 jaar vsv	> 1 jaar vsv, geen werk	> 1 jaar vsv, geen stabiel werk	> 1 jaar vsv, stabiel werk, (zeer) laag inkomen	Totaal
Problemen in gedrag / sociaal-emotionele problemen	12	5	4	5	26
Problemen in thuissituatie/ gezinssituatie	11	4	5	5	25
Lichamelijke problemen	9	4	1	4	18
Problemen met verslaving (vsv'er zelf)	1	1		1	3
Problemen met financiën (vsv'er zelf)	3	1	3	1	8
Problemen met loopbaan/studie- en beroepskeuze	13	4	5	6	28
Psychische en/of psychiatrische stoornissen / beperkingen	7	4	2	4	17
Totaal	14	5	5	7	31

Bron: Inlichtingenbureau, DUO, Dossieronderzoek

